

Upravištvu: Ljubljana, Knafjeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti, ček. zavodil: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon šte. 2455;
Celje, Siromayerjeva ulica št. 1,
telefon šte. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Bilanca na zapadu

Razvoj dogodkov na evropskih bojiš-
čih poteka povsem drugače, kakor so
si predstavljali novo svetovno vojno
vojaški strokovnjaki in odgovorni po-
litiki. To je nedavno priznal v svojem
govoru tudi predsednik angleške vlade
Chamberlain. Vse je pričakovalo,
da bodo zahumele takoj ob izbruhu
sovražnosti jate letal nad sovražniko-
vim ozemljem, kjer bodo z bombami
rušile mesta in naselja, razbijala leta-
lišča, trgale ceste in železnice, podira-
le mostove in vojaške objekte. Splošno
je vladalo prepričanje, da bosta Magi-
notova in Siegfriedova linija samo za
oporo pri akcijah operativnih vojsk.
Vsi so računali z velikopoteznimi na-
padi, pri katerih bi igralo glavno vlo-
go oklopne in motorizirane divizije.
Na poljskem bojišču je bilo tudi res
tako, toda na zapadu se ni zgodilo ni-
česar sličnega in vlada tam še vedno
nekako zatise, čeprav je minilo že
prvo četrtletje vojnega stanja.

Spetkoča so izvedli Francozi sicer
dokaj močen sunek proti Siegfriedovi
črti, da bi vsaj delno razbremenili
poljsko ovjso, ki vili novega pogu-
ma poljskemu narodu. Pri tem so jim
preprečili Nemci gotove predele ob-
mejnega ozemlja skoraj brez odpora.
Po tragičnem zlomu poljske vojske pa
so Francozi sami zopet izpraznili zase-
deno nemško ozemlje ter so se umak-
nili na svoje utrpe. Storili so to tako
nenadno, da je vrhovno vodstvo nem-
ške vojske zvedelo za francoski umik
še nekaj dni pozneje, in so nemške
čete potem brez večjih bojov prelozile
svoje prve postojanke na francosko-
nemško mejo.

Od takrat so postala dnevna poroč-
la obeh vrhovnih poveljstev stereotip-
na in kar »dolgočasna«. Saj govore sa-
mo o večjem ali manjšem artilerijskem
ognju, izvidniških operacijah manjših
oddelkov v »nikogar zemlji« med fron-
tama in o letalskih poletih. Po doseda-
njih vojnih poročilih je bila največja
angažirana vojna enotica v suhozemnih
bojih na zapadu pehotni polk. Navad-
no pa izvršujejo razne izvidniške ope-
racije čete, močne le po 50 do 100 mož,
ki postavljajo od časa do časa tudi za-
sede, da bi ujele kakega sovražnika
zaradi informacij o razpoloženju in sta-
nju čet na drugi strani bojne črte.

Letalstvo se po večini zadovoljuje z
ogledniškimi poletji, pri katerih zbira-
jo izvidniška letala fotografске posnetke
o sovražnikovih postojankah in o
kretanju njegovih oddelkov. Z izvid-
niškimi poletji globoko v nemško za-
ledje se pečajo posebno angleški letal-
ci, ki so preleteli ponoči in podnevi že
vso Nemčijo. Prve tedne vojne so me-
tali pri teh poletih tudi razne letake,
kmalu pa so tudi to opustili. V drugi
polovici novembra so pričeli z izvidni-
škimi poletji nad Francijo in in Angli-
jo tudi nemški letalci, ki so posnema-
li Angleže in obmetavali francoska in
angleška mesta z letaki. Pri takih po-
letih se je odigrala že cela vrsta zrač-
nih dvobojev z menjajočo se srečo.

Akcije bombnikov so bile doslej še
zelo omejene. Na zapadnem bojišču
je ožjem smislu sploh še ni bilo nobenih
operacij bombnikov. Takoj v začetku
vojne so napadli angleški bombniki
nemške vojne luke v Wilhelmshafenu,
Kuxhafenu in Kielu. Uspeh teh poletov
je bil minimalen, pač pa so imeli Angle-
ži precej težke izgube zaradi preciznega
ognja nemške protiletalske artilerije.
Pozneje so angleški bombniki napadli
še parkrat Helgoland ter oporišča nem-
ških letal na otokih Sylt in Borkum.
Nemški bombniki s svoje strani so po-
novno skušali napasti skupine angleške
vojne mornarice, ki so križarile po Se-
vernem morju. Po nemških poročilih so
poškodovali pri tem več angleških voj-
nih ladij, po angleških poročilih pa so
bili vedno prepovedani, ne da bi naredili
večje škode. Od srede oktobra dalje se
pojavljajo nemški bombniki od časa do
časa tudi nad severno Škotsko ter ob-
metavajo z bombami tamošnje vojaške
objekte, zlasti pa velika mornariška
oporišča v Firth of Forthu, v Scapa
Flowu in na Shetlandskih otokih. Pri
teh napadih so nemški letalci poškodo-
vali po angleških poročilih štiri angle-
ške vojne ladje, po nemških poročilih
pa mnogo več. Vsekakor pa se je pri
teh obojestranskih poletih izkazalo, da
samo z letali ni mogoče uničiti sovra-
žnikovega brodograd, kakor so prej raču-
nali razni strokovnjaki. Po dosedanjih
izkušnjah uspeh takih letalskih napadov
daleč zaostaja za žrtvami.

Po nemških vojnih poročilih so zbili
do 3. t. m. nemški letalci in nemško pro-
tiletalsko topništvo 137 angleških in
francoskih letal. Po poročilih Angležev
in francozoov pa so zbila njihova letala
149 nemških letal.

Operacije na morju so za sedaj prven-
stveno omejene na podmorniško in min-
sko vojno. V prvih tednih vojne so ime-
le nemške podmornice precej uspehov z
napadi na angleške trgovske in vojne
ladje. Pri tem so prizadevale angleški
vojni mornarici težko izgubo zlasti s po-

Sovjetska ofenziva se je pričela

Sovietske čete napadajo na vseh sektorjih fronte z ogromno premočjo, da bi zlomili odpor male Finske, ki brani ne samo svojo svobodo, temveč tudi evropsko civilizacijo

Oslo, 6. dec. j. (Norske Telegram-byro.)
Po vseh znakih sodeč, se je večeraj pričela
velika ofenziva sovjetske vojske proti Fin-
ski. Na vseh frontah je Sovjetska Rusija
pripravila ogromno vojnega materiala in
zbrala čete, ki jih po zanesljivih podatkih
cenijo sedaj na pol milijona mož. Glavno
bojno silo predstavlja sedma armada pod
poveljstvom generala Meresjkova. Ta ar-
mada šteje med drugim tudi 11 motorizi-
ranih divizij, sestojčih iz tankov velike in
majhne tonaže, ter iz vsakovrstnih oklop-
nih voz.

Po zanesljivih podatkih iz vojaških kro-
gov je pet sovjetskih divizij začelo tekot
današnjega dneva svoje operacije na ožini
v Južni Kareliji, dočim so štiri divizije
prešle v napad severno od Ladoškega je-
zera. Kakor zatrjujejo, bo glavni napad
usmerjen proti železniški progi, ki teče od
Kämijervija v jugozapadno smeri proti
Botniškemu zalivu, kakor tudi proti stran-
ski železniški progi, ki se tamkaj odcepi
proti jugu.

Sovietske čete, ki operirajo na skrajnem
severu v distriktu Pečeng, so v glavnem
sestavljene iz smučarskih čet, iz garnizije
Kandalakša, katerih število pa cenijo sa-
mo na eno brigado. Ker je sedaj na skraj-
nem severu zapadel debel snež, bodo so-
vjetske operacije tamkaj zelo otežkočene,
kajti ostali del sovjetske vojske nekaj
10.000 mož, ni opremljen za prodiranje v
snegu in so zlasti motorni oddelki te se-
verne armade že nekaj dni popolnoma imo-
bilizirani. V dobro informiranih švedskih
krogih trdijo, da šteje finska armada, ki
se bo postavila v bran sovjetski vojski, pri-
bližno 350.000—400.000 mož, ki so izvrstno
opremljeni in okrobovani.

Vojaške operacije v velikem stilu bi se
mogle pričeti že danes, toda večeraj popol-
dne je po vsej Finski znova nastopilo slab-
še vreme, na severu s snegom, v južni Ka-
reliji pa z dežjem, kar je kretanje armad
zelo ovrlo.

Navzlic slabemu vremenu je bilo dana-
šnj dan zelo aktivno letalstvo. Eskadra
finskih letal je napadla sovjetsko letalsko
bazo pri Murmansku ter obsipala tamkaj-

šnje letališče z bombami. Napad je povzo-
čil Rusom mnogo škode in računajo, da je
bilo najmanj šest ruskih letal uničenih.
Nadalje so finska letala ponoči bombar-
dirala nekatere otoke v Finskem zalivu,
ki so jih zasedli Rusi, med njimi tudi otok
Selakari. Rusko vojno poročilo iz Moskve
trdi, da so Fini — najbrže civilno prebi-
valstvo — pred napadom finskih letal
ugasili svetilnik na otoku, ki pa ga je ka-
sneje posadka ruske hidrografske postaje
spet prižgala.

Letalski alarm je bil izdan tudi v Lenin-
gradu.

Štiri sovjetske divizije, ki operirajo se-
verno od Ladoškega jezera niso mogle
doseči doseči znatnejših uspehov in so bile
od Fincev povsod odbite.

Več uspeha je sovjetska vojska dosegla
na skrajnem severu, kjer je doslej prodrla
že 40 do 50 km globoko na finsko ozemlje.
Rusi so danes v bližini Pečenge izkrcali
11.000 mož, tako da bo poslej v tej smeri
ruski pritisk še znatno močnejši. Velika
ovira se je pokazala v oskrbovanju sovjets-
skih čet zaradi neprehodnih potov, ki vo-
dijo od murmanske železnice proti zapa-
du. Bolj ko se sovjetske čete od železnice
oddaljujejo, težja postaja oskrba. Vojaški
opazovalci trdijo, da Rusi za vojaške ope-
racije v tem času, ki je še skoraj polarnega
zračja, niso pravilno opremljeni. Na bojišču
v distriktu Pečenge so danes pri-
krat posegli v boj tudi finski tanki, ki so
se prav dobro obnesli.

Na fronti v južni Kareliji so bili na več
krajih napadi sovjetskih čet na Manner-
helmovo črto, ki pa navzile številni pre-
moči niso mogle nikjer znatnejše napre-
ovati. Mannerhelmova črta je še zmerom
trdno v finskih rokah.

Pri Viborgu obojestransko živahno to-
povsko streljanje.

V bližini otoka Hoglanda je ruska pa-
trolna ladja »Burja« z globlinskimi bom-
bami ter s svojimi topovi potopila neko fin-
sko podmornico.

Kakor se naknadno zaznava so otok Ho-
gland ruske čete zasedle brez vsakega od-
pora.

Junaški odpor Fincev

Pritisk sovjetskih čet narašča, vendar so mogle dosedaj
le malenkostno napredovati

Helsinki, 6. dec. AA. (Reuters). Vrhovno
finsko poveljstvo je sredi izdalo naslednje
poročilo:

V ponedeljek in torek so sovjetske čete
izvršile več napadov. V severnem delu
Ladoškega jezera pri Suojärvi so Rusi na-
padli z motoriziranimi oddelki. Napad se
je omejil na nekaj večjih cest v tej po-
krajini. Pehota, prodirajoča za motorizi-
ranimi oddelki, je doživela velike izgube.
Finska letala so izvršila ogledne poletne
nad ozemljem, ki je v sovražnih rokah, in
so bombardirala sovražne oddelke. Boji
se nadaljujejo tudi okoli vasi Salmi ob
obali Ladoškega jezera.

Ruska vojna mornarica je zavzela pet
otokov v vzhodnem delu Finskega zaliva,
zdaj pa napada še en otok. V treh dneh
smo uničili 65 sovjetskih tankov.

Helsinki, 6. dec. s. (Reuters). Sovjetske
čete so v Kareliji in ob Ladoškem jezeru
začele z veliko ofenzivo. V severni Kare-
liji so zasedle mesto Kuolajärvi, 50 km od
meje.

Finski bombniki so izvršili večeraj nena-
den napad na sovjetsko vojaško letališče
v Murmansku in uničili 60 sovjetskih letal.

Helsinki, 6. dec. AA. (Reuters). Danes
prevladuje oblačno vreme in snež, zato
letalske sile počivajo. Poročajo, da je ru-
ski pritisk na področju Pečenge in sever-
no od Ladoškega jezera vedno večji. Sov-
jetske čete se poslužujejo v veliki meri
tankov in drugih bojnih vozil ter velike-
ga števila letal. Finskih četam se je po-
srečilo dozdaj odbrati svoje postojanke
in odbiti sovražnika, občuti pa se, da je
pritisk sovjetskih čet zdaj hujši. Na ne-
katerih krajih so sovjetske čete prodrele

topotivjo nosilca letal »Courageous« in
bojne ladje »Royal Oak«. Po nevturalnih
statistikah je bilo tako do srede novem-
bra potopljenih, povečini po podmorni-
cah, 66 angleških, 7 francoskih ter 35
nevturalnih ladij s skupno tonažo 480.000
ton. Pri tem je utonilo 1900 ljudi.

Sistematično organizirani protiakciji
angleške in francoske admiralitete pa se
je posrečilo borbo nemških podmornic
do srede novembra že skoraj povsem
obezuspešiti. Po angleških in francoskih
uradnih poročilih je bilo doslej potop-
ljenih že nad 30 nemških podmornic, po
poročilih ameriških listov pa celo že 43,
to je približno dve tretjini vseh nemških
podmornic ob izbruhu vojne. To je bil
tudi bržčas tudi glavni povod, da se je
odločila nemška admiraliteta za totalno
pomorsko vojevanje s plavajočimi in
magnetnimi minami, ki so se prvič po-
javile 19. novembra, ko so povzročile
potopitev nizozemskega parnika »Simon
Bolivar«. Sledil je nato »črni teden«
minske vojne, v katerem je bilo potop-
ljenih okoli 30 angleških in nevturalnih
ladij, tako da se je dvignila tonaža vseh
potopljenih ladij do 1. decembra po ne-

30 milj daleč na finsko ozemlje, niso pa
še prispeli do Mannerhelmove črte. Se-
znam padlih in ranjenih še ni bil objavl-
jen, zdi se pa, da so izgube mnogo večje
na ruski, kakor pa na finski strani.

Iz prestonice Helsinkija se ljudje hitro
selijo, čeprav sneg in megla v veliki me-
ri ovrta promet. Vlada je še vedno v
Helsinkih in nekateri ministri stanujejo v
predmestjih. Zgrajenih je bilo veliko šte-
vilo zavetišč proti napadom iz zraka, ki
so pokrita z granitnimi ploščami, debeli-
mi 6 palcev in so popolnoma zanesljiva.
V zavetiščih je električna razsvetljava in
so tja napeljeni tudi telefoni.

Po raznih poročilih, ki prihajajo iz po-
samednih delov Finske, kjer so bili boji
med finskiimi in ruskimi četami, se zdi,
da se je na karelski ožini sovjetskim od-
delkom posrečilo napredovati, toda za ce-
no zelo hud h izgub. Fini se načrtno umi-
kajo v smeri proti Viborgu. Severno od
Ladoškega jezera se nadaljujejo artilerijski
boji. Pri Pečengju divja hud boj v nepo-
sredni bližini mesta, ki je še vedno v fin-
skih rokah. Vse kaže, da hočejo Fini na
vsak način odbrati Pečengo, kar se jim je
dozdaj tudi posrečilo. To mesto je važno
zaradi tega, ker je edino fnsko pristanišče
na skrajnem finskem severu, pa tudi za-
to, ker gre iz Pečenge avtomobilska cesta,
dolga 400 km, ki se končuje v Torneu na
finsko-švedski meji.

60 ruskih letal v Murmansku uničenih

Helsinki, 6. dec. AA. (Stefani). Finska
vojska je dosegla nove uspehe. Finski le-
talci niso bombardirali samo Murmanska,

vtiralnih podatkih na okoli 550.000 ton,
dočim jo Nemci cenijo celo na okoli 750
tisoč ton. Toda današnja tehnika si zna
pomagati. Angleški inženjerji so tako-
skonstruirali posebne priprave za uničev-
je magnetičnih min in zadnjih deset
dni se je število od min potopljenih la-
dij zopet zelo znižalo.

Posebno poglavje tvorijo operacije
razmeroma malih, a najmodernejših
nemških križark »Deutschland« in »Ad-
miral von Spee«, ki sta že septembra, za
velikih morskih viharjev prebili angle-
ško blokadno črto ter ploveta po ocea-
nih. Angleška admiraliteta si na vso
moč prizadeva, da bi ju uničila, dosedaj
še vedno brez uspeha. Poleg njiju ope-
rirajo trenutno po oceanih še štiri nem-
ške pomožne križarke, ki so služile v
miru kot postaje za nemška letala na
progi med Južno Ameriko in Azorskimi
otoki. Tudi lov na nje je ostal doslej
brezuspšen.

Stvarno preživljamo torej še vedno
predvsem dolo »živčne vojne«, ki pri-
pravlja teren za obračunavanje. Kdaj se
bo to začelo, kie in na kak način, o tem
ni mogoče reči še ničesar.

kjer so uničili 60 sovjetskih letal na tam-
kajšnjem letališču, temveč so prizadejali
težke izgube Rusom tudi v boju, ki se
traja v pokrajini Salmi. Zdi se, da so
Finci zajeli 64 sovražnih tankov. Mesto
Terijoki, sedež tako imenovane »narodne
finske vlade«, ki jo je postavila Moskva,
je bilo zaradi neprestanega bombardira-
nja izpraznjeno. Razen tega sta bila po-
polnoma uničena dva polka ruskih bojnih
vozil s 40 enotami številni tanki sovjets-
ske vojske so se pogreznil v globoke jar-
ke. Na Ladoškem jezeru je bilo ujetih
1.500 ruskih vojakov. Finski letalci s
strojnicami streljajo na Ruse, ki prodira-
jo proti Pečengju.

Sovjetska vojska se doslej še ni izkazala

Curij, 6. dec. s. »Neue Zürcher Zeitung«
v poročilu svojega dopisnika iz Stockhol-
ma potrjuje, da nudijske finske čete so-
vjetski vojski energičen in uspešen odpor.
Sovietska armada se v dosedanjih bojih
ni posebno izkazala. Sovjetske čete upo-
rabljajo samo litoonske tanke, proti kateri-
m pa se Fini dobro branijo s topovi in
spretno postavljenimi pastmi. Finska ar-
tilerija se je doslej izkazala boljše nego
sovjetska. V dosedanjih bojih je sovjetska
vojska uporabila samo 150 letal. Od teh
jih je bilo vsaj 26 uničenih. Finsko pro-
tiletalsko topništvo se je zelo dobro obneslo.
Finska vojska dobiva neprestano nova
ojačenja. Poleg italijanskih letal, ki so te
dni dospela, je naročena tudi pošiljka v

Svojevrsnost vojne v polarnih krajih

Boji se bijejo v popolni polarni temi

Berlin, 6. dec. r. V tukajšnjih vojaških
krogih opozarjajo na svojevrsnost vojsko-
vanja na skrajnem severu Evrope. Boji, ki
se vodijo v pokrajini Pečenge, so prve vo-
jaške operacije novejših dob, ki se vodijo
v polarnem okolju. Poznavalci tamšnjih
razmer zatrjujejo, da se morajo voditi bor-
be v popolni polarni temi, ker v teh pokra-
jinah v tej letni dobi sploh ni dneva. To
povzroča v vojskovanju še prav posebne
težkoče, zlasti za napadalca.

Toda tudi na ostali finski fronti, ki se
razeza od Helsinkov do Pečenge v dolžini
nad 2000 km, vojna pozimi ni enostavna
zadeva. Rusko prizadevanje, da bi se po-
lastili Pečenge, tolmačijo v nemških vo-
jaških krogih s tem, da želi Rusija odrezati
Finsko od Severnega morja. Čeravno v
nemških vojaških krogih nihče ne dvomi o
premoči Sovjetske Rusije, pa so glede na-
povedi izida vojaških operacij zelo rezervir-
ani in namigujejo, da presenečenja niso
izključena, ker so se Fini že dolgo priprav-
ljali na obrambo.

Prezident Kallio o pomenu finske borbe

Helsinki, 6. dec. s. (Reuters). O priliki
današnjega finskega narodnega praznika
(21letna osvoboditve) je govoril po radiu
predsednik Finske Kallio. Omenil je, da
je Sovjetska Rusija odgovarjala nena-
padni pakt s Finsko z navedbo, da zahte-
va varnost Leningrada revizijo sedanjega
teritorialnega položaja. Sovjetske metode
v sedanjih vojaških operacijah pa kažejo,
da ogrožanje varnosti Leningrada sploh
ne prihaja v poštev, ker je bila Finska

Vedno večje skrbi švedske

Pred sestavo koncentracijske vlade — Javnost zahteva intervencijo na korist Finske

Stockholm, 6. dec. br. Vprašanje reorga-
nizacije vlade postaja zmerom bolj aktual-
no. Latentna kriza kabineta je prešla v ak-
tuelno fazo. Ministrski predsednik je sredi iz-
javil, da se pogaja z zastopniki raznih opo-
ziციjskih strank, da bi se vlada reorganizir-
ala v smislu nacionalne koncentracije. So-
ciálni demokrati, ki so sedaj glavna vladna
stranka so ministrskega predsednika pose-
bej pooblastili za ta pogajanja. V Stock-
holmu so se danes sestale vse parlamentar-
ne frakcije ter zavzele stališče do akcije
ministrskega predsednika.

Stockholm, 6. dec. z. Preosnova švedske
vlade velja že za sklenjeno stvar. Le glede
zasedbe zunanjega ministrstva še ni odlo-
čitve, ker sedanji zunanji minister Sandler
še vedno okleva in noče umakniti ponude
ne ostavke.

Varnostni ukrepi

Stockholm, 6. dec. s. (Reuters). Švedske
oblasti nadaljujejo z varnostnimi ukrepi.
Večar so bili ugasnjeni vsi svetilniki ob
južnovzhodni švedski obali. Med Aland-
skim otokom in švedsko obalo je bilo po-
loženo polje min.

Med rezervisti, ki so bili večeraj vpokli-
cani, so predvsem oddelki trdnjavskega
topništva in specialisti, ki bodo poslani na
finsko in norveško mejo na severu.
Švedska vlada računa z razpoloženjem ši-
rokih množic ljudstva, a še zmerom odkla-
nja zahtevo švedske javnosti po intervenci-

Zedinjenih državah, ki bo plačana s pro-
stovoljnimi zbirkami v Ameriki.

Finska letala nad Leningradom

Moskva, 6. dec. s. Moskovski radio je
danes javil, da je v Leningradu morala
protiletalska obramba zjutraj stopiti v
akcijo proti finskiim letalom.

Moskva, 6. dec. s. (Reuters). Današnji le-
talski napad na Leningrad sta po ruskih
poročilih izvršili dve finski letali. Podrob-
nosti niso znane.

Kako je bil insceniran znani obmejni incident

Helsinki, 6. dec. p. Po izpovedih sovjets-
kih ujetnikov je že ugotovljeno, kako so
sovjetske oblasti inscenirale incident, ki je
služil kot povod za napad na Finsko. Ka-
kor je znano, je sovjetska vojska vpadla
na Finsko s pretvezo, da so Fini streljali
s topovi na rusko ozemlje, pri čemer je
bilo ranjenih več sovjetskih oficirjev in vo-
jakov. Na podlagi izpovedi sovjetskih uje-
tnikov so sedaj ugotovili, da je imelo kritič-
nega dneva sovjetsko topništvo vaje v ne-
posredni bližini meje, pri katerih je ena iz-
med baterij dobila nalog, naj se umakne s
svoje postojanke. Okoli tega prostora so ta-
koj postavili straže, kmalu nato pa so nače-
le padati nanj granate. Nobenega dvoma
ni, da je sovjetsko vojaštvo samo streljalo
na izpraznjeno postojanko, da bi mogle
sovjetske oblasti obdolžiti finske čete za ta
napad.

napadena vzdolž cele vzhodne meje. Fin-
ska se bori sedaj ne samo za svoj obstoj,
temveč tudi v obrambo zapadne civilizaci-
je.

Razen govora predsednika republike
radi izrednega položaja ni bilo posebnih
proslav narodnega praznika na Finskem.

Sovjeti priznavajo, da je Finska trd oreh

Moskva, 6. dec. r. Prvič, odkar so izbru-
nile sovražnosti med Sovjetsko Rusijo in
Finsko, objavljajo moskovski listi podrob-
nosti iz prvih bojov. Poročila kažejo, da so
sedaj tudi v Moskvi spoznali, da bo Finska
bolj trd oreh, kakor pa so računali. Iz po-
ročila »Pravde« se vidi, da prizadevajo so-
vjetski četam največje preglavice in izgu-
be finska mimska polja v obmejnih pasovih.
Mine so povsod: na cestah, mostovih, po
polju, na hišnih pragih, v zapuščenih trgo-
vinah, lekarnah in tudi v uradih.

Roosevelt Kalliu

Washington, 6. dec. s. (Reuters). Pred-
sednik Roosevelt je o priliki finskega na-
rodnega praznika poslal predsedniku Kalli-
lu brzojavko, v katerem poudarja, da sta
finska država in finski narod v sedanjem
položaju deležna simpatij vsega ameriškega
naroda. Roosevelt izraža nadalje trdno
upanje, da bodo sedanji težki dnevi kmalu
prešli ter napravili prostor srečnejšemu
razdobju za Finsko.

Washington, 6. dec. br. Ameriški Rdeči
križ je določil 24.000 dolarjev za prvi pris-
pevek Fincem. Polovica tega denarja bo
tako izplačana v Londonu za zdravila, ki
so bila že odposlana v Finsko.

ji na Finskem, ker stoji na stališču, da bi
bilo to v nasprotju z njeno nevtralnostno
politiko in da bi ustvarilo nevarne zaplet-
ljaje.

Vsi današnji švedski listi objavljajo apel
najuglednejših švedskih znanstvenikov, fi-
nančnikov, gospodarstvenikov in predstavi-
nikov cerkve, ki zahtevajo, da švedska ak-
tivno intervencira v korist Finske v njeni
vojni s Sovjetsko Rusijo. Apel poudarja,
da lahko tudi švedska ljudstva mnogo bolj
uspešno pomoč nego samo z izražanjem
simpatij.

Demonstracije v švedskem in danskem parlamentu

Kodanj, 6. dec. s. (Reuters). V danskem
parlamentu je prišlo danes do značilne
protikomunistične demonstracije. Ko se je
oglasil k besedi vodja danske komunistič-
ne stranke, so vsi poslanci razen dveh ko-
munistov zapustili dvorano. Po govoru so
se poslanci vrnili, naskar je bila na pred-
sednika vlade naslovljena interpelacija, naj
bi vlada prekinila odnošaje s Sovjetsko Ru-
sijo.

Stockholm, 6. dec. s. (Reuters). Do sličnih
protikomunističnih demonstracij, kakor v
danskem parlamentu, je prišlo danes tudi v
švedskem parlamentu. Ko se je oglašil k
besedi komunistični poslanec, je ostalo v
dvorani samo 15 poslancev, večinoma ko-
munistov, vsi drugi pa so demonstrativno
zapustili dvorano.

Bojazen Anglije

V Angliji se boje, da bi sovjetska vlada prepustila Pečengo nemškim podmornicam za oporišče

London, 6. dec. r. Diplomatski dopisnik »Manchester Guardian« razpravlja o položaju Finske z angleškega stališča in piše med drugim: Če se sovjetskim četam posreči, da se polaste Finske, ne bo mogel nihče več preprečiti, da okupirajo tudi del Švedske. Anglija ne more ostati sprig zasedbe luke Pečengo ravnodušna, ker je verjetno, da bo Sovjetska Rusija vse sovjetske luke prepustila Nemčiji za oporišča njenih podmornic. Luka Pečenga ne zamrzne in bi imela nemške podmornice možnost, da bi od tam ogrožale promet v severnem delu Atlantika.

Še eno angleško mnenje

London, 6. dec. r. »Yorkshirepost« objavlja daljšo razpravo svojega vojaškega sodravnika o sovjetsko-finski vojni. Pisec misli, da se bo skušal napadalec sprito težavnih terenskih prilik najprej polastiti važnejših oporišč, predvsem onih, ki so strateško najvažnejša. To velja zlasti za polotok Hangö, ki bi v posesti sovjetoj omogočil popolno zaporo finskega zaliva. Če pa se sovjetski pomislilek zaradi varnosti Leningrada pravilno oceni, potem je jasno, da mislijo v Moskvi na nevarnost ne s strani Finske, temveč s strani Nemčije. Nameravana okupacija Kurlandije je zamišljena predvsem v znaku obrambe proti morebitni napadu s strani Nemčije. Sovjeti hočejo na ta način po nemški okupaciji Poljske zgraditi novo kontinentalno obrambno črto proti Nemčiji, ki pa bi v danem primeru lahko služila tudi za izhodišče napada. Baš zaradi tega hočejo imeti sovjeti vso južno finksko obalo pod svojo kontrolo.

Nemčija še vedno rezervirana

Berlin, 6. dec. r. V tukajšnjih nevtralnih krogih ugotavljajo, da se drži Nemčija v finksem konfliktu še vedno skrajno rezervirano. Značilno je, da nemška vlada dosega še ni priznala ilegalne finske vlade, na katero se v vseh svojih akcijah proti Finski sklicuje Moskva. Nemški listi so to vado le mimogrede na kratko zabeležili, dočim uradno Nemčija še vedno priznava edino legalno finksko vlado v Helsinkih. Kakšno bo bodoče stališče Nemčije, je še negotovo, izgleda pa, da bo to v prvi vrsti odvisno

od nadaljnjega razvoja vojaških operacij na Finskem. Dosedaj smatralo v nemških merodajnih krogih, da vojaška akcija sovjetoj še ni rodila nikake važnejše odločitve. Nemški listi objavljajo oficialna vojna poročila iz Helsinkov in iz Moskve v enakem obsegu in brez vsakega lastnega komentarja.

Skupen protest ameriških držav

Washington, 6. dec. AA. (Stefani). Podtajniki ameriškega zunanjega ministrstva Welles je izjavil, da je vlada Zedinjenih držav pripravljena sodelovati pri kolektivnem protestu 21 ameriških držav proti Sovjetski Rusiji. Razen tega poročajo, da so Argentina, Urugvaj, Bolivija in Ekvador prevzele iniciativo, po kateri so na podlagi čl. 9 nedavne vseameriške izjave vse države, ki so to izjavo podpisale, dolžne zavzeti skupno stališče proti napadalcu.

Vprašanje zaščite finskih interesov v Rusiji

Stockholm, 6. dec. p. Sovjetska vlada je odklonila, da bi priznala švedskemu poslanstvu v Moskvi pravico do zastopanja interesov Finske. Sovjetska vlada je mnenja, da Finska ne obstoja več in da zato sploh ni vprašanja o varstvu posebnih finskih interesov v Rusiji.

Finsko posojilo

Helsinki, 6. dec. br. Kakor se doznava je fnska vlada sklenila najeti dolgoročno posojilo v znesku 700 milijonov finskih mark, razen tega pa še kratkoročni kredit v višini ene milijarde finskih mark. Finska vlada je že dobila zagotovilo Anglije, Francije in Amerike, da ji priskočijo na pomoč s posojili in krediti.

Finski begunci na Norveškem

Oslo, 6. decembra. AA. (Reuter). Dosele je več kot 900 finskih beguncov prekorčilo norveško-finsko mejo pri Kirkenesu. Večina ni mogla vzeti s seboj niti tople obleke. Mnogo otrok je prišlo brez svojih staršev, ki so jih poslali naprej, da bodo na varnem.

Sovjetske grožnje Turčiji in Rumuniji

Prvi poziv sovjetskega lista »Kominterne« Rumuniji, da naj sklene s Sovjetsko unijo pogodbo o medsebojni pomoči

Moskva, 6. dec. s. (Reuter). List komunistične internacionale »Komintern« prinaša danes dva članka, v katerih napada Rumunijo in Turčijo. Turčiji očita zvezno pogodbo z Anglijo in Francijo. Pravi, da bi bila Turčiji potrebna pogodba s Sovjetsko unijo o medsebojni pomoči in da bi bila taka pogodba bistvenega pomena za mir in svoboden razvoj turške države. Pogodba z Anglijo in Francijo tvori veliko nevarnost za neodvisnost Turčije.

O Rumuniji pravi list, da je položaj manjšin v Besarabiji posebno slab ter da obstoji možnost, da bi Sovjetska Rusija zahtevala, da se uredi vprašanje ruskih zatiranih bratov v Besarabiji. Tudi Rumuniji zamere list, da je sprejela angleško garancijo.

V angleških političnih krogih opozarjajo v tej zvezi na članek, ki ga je objavil v podobnem smislu včerajšnji »Völkischer Beobachter«. Toda, dočim je »Völkischer Beobachter« skušal pokazati pot ruski ekspanziji v Malo Azijo, kaže članek v »Kominterni«, da ima Sovjetska Rusija svoje interese tudi v Rumuniji, kar najbrže Nemčiji ne bo všeč.

Moskva, 6. dec. z. United Press poroča,

Churchill o bilanci gospodarske vojne

Zavezniško vojno brodoge je še vedno popoln gospodar na morju — Za milijon ton novih vojnih ladij v gradnji

London, 6. dec. sj. (Reuter). V parlamentu je danes mornariški minister Churchill podal poročilo o poteku operacij na morju v prvih treh mesecih vojne. Izjavil je:

Glavni sovražni napad je bil doslej koncentriran na angleško mornarico in pomorsko trgovino, od katere sta odvisna angleški imperij in angleško otočje. Angleška mornarica ima stalno nad 2000 ladij na morju. 100–150 ladij prihaja vsak dan samo v pristanišča v Angliji in odhaja iz njih. Ta ogromni promet je bilo treba ohraniti kljub stalnim podmorničkim napadom. Tudi iz zraka smo bili pogosto napadeni. Mine so bile v zelo velikem obsegu uporabljene proti nam in v najnovijem času so letala in podmornice položile magnetične mine in to v direktnem nasprotju z obstoječimi pravili o vojni na morju. Poleg tega sta dve tako zvani žepni križarki in neka druga križarka že več tednov in akciji v južnem Atlantiku in v bližini Madagaskarja. Naloga admiraltete je, da vzdržuje kljub vsem tem nasprotnikom naš pomorski promet, ki se razteza preko vsega sveta. Poleg tega smo očistili morja celokupnega nemškega trgovinskega prometa in zajeli vsako nemško ladjo ter vsak tovor, na katerem je Nemčija interesirana.

Boj s podmornicami

Uničevanje podmornic se nadaljuje normalno ter se sklada s cenitvami, ki sem jih svoj čas podal, da namreč uničimo 2–4 nemške podmornice na teden. To je v vsakem primeru več nego more Nemčija po našem mnenju dobiti sproti nadomestila tako na podmorničkih, kakor tudi

na popolnoma izvežbanem moštvo podmornic, ki so aktivno na delu. Poveljniki nemških podmornic so po vgladu v Scapa Flow zopet ponovno skušali priti v zaščitena angleška pristanišča, kjer je pri vstopih sedaj mnogo grobov podmornic. V preteklem tednu so bile nemške podmornice posebno aktivne, pa imamo razloge misliti, da je samo v tem času 5 od njih doletela njihova usoda. Ti rezultati so popolnoma neodvisni od onih, ki jih je dosegla francoska mornarica. V zadovoljstvo mi je videti, kako zelo so bile ojačane naše jedinice za lov na podmornice. V domačih vodah so bile od začetka vojne že potrjene, nadalje pa bodo stopile v akcijo tekom prihodnjega leta. Ponoviti pa moram, da moramo tudi mi stalno računati z izgubami in da se bodo primerle od časa do časa tudi nesreče. Podmornice se sedaj ne poslužujejo več topov, temveč torpedov in potopne ladje takoj, ko jih zagledajo. To jih vodi v način vojne, ki je mnogo bolj brezobziren, obenem pa tudi mnogo manj učinkovit. Napad s torpedi je počasnejši in izgledi za zadetek so omejeni.

Oboževanje trgovskih ladij in zaščita plovbe

Dodatno k oboževanju trgovinskih križark smo obožovali od začetka vojne dalje že več nego 1000 ladij v svrbo samoobrambe. Ta proces se z vso naglico nadaljuje. Ne bo dolgo, ko bo že 2000 ladij na ta način oboževanih. Uspešnost Asdicmetode odkrivanja podmornic se je vedno bolj izkazala in bodo podmornice s tem izpostavljene še vedno večji nevarnosti. Spremljalni sistem za trgovinske ladje

je sedaj popolnoma v operaciji in je bilo samo malo ladij napadenih v konvojih. Manj nego 1 ladja na 750, ki so plule v konvojih, je bila potopljena. Izgube angleških trgovinskih ladij so bile v oktobru za polovico manjše od onih v septembru, v novembru pa so znašale samo dve tretjini onih v oktobru.

Izgube nevtralecev

Nasprotno je z ladjami nevtralnih držav, ki so izgubile v drugem mesecu polovico one množine kakor v prvem in dvakrat toliko v tretjem mesecu, kakor v drugem. Čuden način vojskovanja je to za nemško mornarico. Ko ne more več škodovati ladjam svojega javnega sovražnika, se tolaži s tem, da »teče amok« med ladjami nevtralnih držav. To naj bi vzpodbudilo nevtralece, da dajo svoje ladje za časa vojne v najem Angliji, kajti s tem morejo napraviti večje dobičke, nego so jih kdajkoli napravile v mirnem času. Poleg tega pa imajo popolno sigurnost proti vsaki izgubi. Če smo najeli ladjo za več milijonov tonov in verjetno je, da se bo ta zdravi proces nadaljeval v obojestransko korist. Vojna z minami je najnižji način vojne, ki si ga je mogoče zamisliti. Mogoče je magnetična mina toliko zaželeno nemško tajno orožje. Vsekakor bo magnetična mina ostala vedno združena z nemškim imenom. Več nego polovica angleških izgub v zadnjem mesecu gre na račun magnetičnih min. Toda dve tretjini vseh izgub vsled uporabe teh min pade na države, ki niso v vojni, temveč so nevtralne. Magnetične mine niso ne novo, niti misteriozno orožje. Priprave za protikrepe proti njim so že daleč napredovale, preden je bila prva magnetična mina sploh položena v angleških teritorialnih vodah.

Neomejena blokada se mrzlično nadaljuje

Ukrep o zaplenitvi nemškega izvoza je v svetovni vojni dovel do rapidnega uničenja nemškega izvoza. Ni verjetno, da bi ta ukrep povzročil resno škodo nevtralnimi državam. Vse te države si morejo z lahko preskrbeti od zaveznikov za svoje ladje potrdila, ki jim omogočajo, da nadaljujejo vožnjo brez posredovanja ali odloga. V zadovoljstvo nam je, ko slišimo, da se nemško eksportno blago sedaj že kopiči v nemških lukah in skladiščih v taki množini, da celo ovira promet z blagom, ki prihaja v Nemčijo.

Kar se tiče nemške trditve, da Nemčija gospodari nad morji, naj omenim, da je Anglija začela vojno z 21 milijoni ton trgovinskih ladij. Od te količine je v treh mesecih izgubila približno 340.000 ton, pridobila pa v istem času 280.000 ton novih ladij, tako da znaša čista izguba za Anglijo samo 60.000 ton. Za vsakih 1000 ton angleških ladij, ki so bile potopljene, je 110.000 ton ladij dospelo v angleška pristanišča.

Izgube vojne mornarice znašajo skupno približno 50.000 ton. Napram temu pa je treba poudariti, da je v gradnji za skoro milijon ton naših vojnih ladij vseh razredov, in je večina že skoro dograjena. Izguba vojnih ladij v prvih vojnih mesecih v letu 1914 je bila več nego dvakrat tolikšna, kakor ona, ki smo jo pretrpeli sedaj.

Amnestija Za prestopke ob občinskih volitvah

Beograd, 6. decembra. AA. V imenu Nj. Vel. Petra II. po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kr. namestniki na predlog pravosodnega ministra in na podlagi čl. 30. ustave kraljevine Jugoslavije sklenili podeliti amnestijo in sicer:

- a) splošno amnestijo za vsa kazniva dejanja, izvršena ob priliki občinskih volitev, ki se kot takšna kaznujejo po zakonu o občinah od 14. marca 1933 oziroma po zakonu o volitvah narodnih poslancev v Narodno skupščino od 10. decembra 1931 s spremembami in dopolnitvami od 26. septembra 1931 in 24. marca 1933, in sicer za vsa kazniva dejanja, ki so bila storjena do dne objave tega ukaza, neglede na to, ali se je sodni postopek začel, ali je v teku, ali je izrečena sodba postala pravomočna ali ne. Če se sodni postopek še ni začel, naj se tudi ne začne;
- b) o priliki te amnestije ostanejo v vseh primerih pravice države in zasebnih tožnikov do povračila škode nedotaknjene;
- c) pravosodni minister bo reševal vsa sporna vprašanja, če nastane dvom, kako naj se izvaja ta ukaz;
- d) Pravosodni minister naj ukaz izvrši.

Pavle a. r.
dr. Stanković in dr. Perović a. r.

Preiskava o zagrebškem umoru

Zagreb, 6. dec. o. Zagrebška policija nadaljuje intenzivno preiskavo zaradi umora šefa skladišča tvrde Schell Mihaela Laskovića. Dosele so aretirali neko osebo, katere imena pa policija v interesu preiskave ne objavlja. Razni znaki pa kažejo, da aretiranec ni Laskovićev morilec. Kljub razpisu visoke nagrade 100.000 din se dosele še nihče ni javil, ki bi mogel dati kake stvarne podatke o zločinu.

Stanje finančnega preglednika Mihaela Leka, ki je bil ob isti priliki ranjen v trebuh, se zboljšuje ter upajo zdravniki, da mu bodo rešili življenje.

Demanti banske oblasti v Zagrebu

Zagreb, 6. dec. o. Banska oblast v Zagrebu je uradno objavila naslednjo izjavo: Neka tuja novinska agencija je objavila po radiu vest po kateri je bilo v Zagrebu aretiranih 40 hrvatskih ekstremstov, ki so baje pripravljali atentate na predsednika HSS in podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka ter na bana dr. Šubašića. Ta vest je popolnoma izmišljena ter toliko neresnična in nestvarna, da je vsako demantiranje nepotrebno.

Rumunska petletka

Budimpešta, 6. dec. AA. (Havas). Tatarescu je sredi predsedstva seji vlade, ki je sklenila izdati celo vrsto zakonov, med njimi tudi zakon o petletki za kmetijsko in industrijo, zakon o razmerju države do manjšin, statut za tisk, za korporacijsko organizacijo itd. Predsednik vlade je častnikarjem izjavil, da se bo 11. decembra nadaljeval parlamentarno zasedanje.

Začetek razprave o političnih zakonih

Štiriurna seja vlade — Prvi je na vrsti volilni zakon — Razprava se bo nadaljevala prihodnji teden

Beograd, 6. dec. p. Dopoldne je prisel iz Zagreba v Beograd podpredsednik vlade dr. Maček, ki je imel takoj na to v svojem kabinetu posvetovanja s hrvatskimi ministri. Nekoliko kasneje je bila v finančnem ministru seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov, ki ji je predsedoval predsednik vlade Cvetković, zvečer ob 17. pa se je sestel k seji ministrski svet. Nocojšnji seji vlade pripisujejo velik pomen. Na dosedanjih sejah vlade so poleg rednih resornih zadev razpravljali največ o prenosu poslov iz posameznih ministrstev na bansko oblast v Zagrebu. Dasi je bilo tozadevno gradivo precej obilno, je delo v glavnem že končano. Današnja seja vlade je bila po napovedih nekaterih ministrov, predvsem ministra dr. Budisavljevića, posvečena političnim zakonom, v prvi vrsti volilnemu zakonu.

Beograd, 6. dec. p. Seja vlade je trajala od 17. do 21. ure. O seji ni bilo izdano nikako uradno poročilo, pač pa je ministri pravde dr. Laza Marković izjavil novinarjem, da so na seji proučevali predloge političnih zakonov. Razprava še ni končana in se bo nadaljevala na posebni seji ministrskega sveta, ki bo sklicana prihodnji teden. Minister dr. Konstantinović je dodal, da je ministrski svet razpravljaj danes predvsem o nekaterih na-

čelnih vprašanjih. Danes je bilo govora predvsem o osnovah volilnega zakona. Izvoljen je bil poseben ministrski odbor, ki bo na podlagi današnje razprave izdelal vse podrobnosti in na prihodnji seji predložil ministrskemu svetu osnutek definitivnega teksta volilnega zakona.

Narč novega volilnega zakona določa tajno glasovanje s kroglicami. Postopek tega glasovanja je enak onemu, ki je bil običajen pred 6. januarjem l. 1929. Volilo se bo po okrožjih, o katerih pa zakon samo določa, da morejo imeti od 360.000 do 440.000 prebivalcev. Na vsakih 40.000 prebivalcev pride po en poslanec. Poleg okrožnih kandidatnih list se vlagajo tudi državne kandidatne liste. Te liste mora podpisati 10 nosilcev okrožnih list, okrožne liste pa 100 volilcev iz dotičnega okrožja. Zakonski narč vsebuje pooblastilo za ministrski svet, da z naknadno uredbo določi volilna okrožja. Beograd, Zagreb in Ljubljana tvorijo vsak zase volilna okrožja. Funkcijska doba izvoljene narodne skupščine traja 4 leta. Ukaz o razpustu narodne skupščine mora vsebovati tudi razpis novih volitev v najkasnejšem roku 3 mesecev po razpustu. Ostale določbe narča volilnega zakona so v glavnem enake določbam dosedanjega, deloma pa določbam volilnih zakonov iz dobe pred 6. januarjem.

Poročila naše II. izdaje:

Sovjetski napad na Finsko in Italija

Neizzvani sovjetski napad na maloštevilni svobodoljubni finski narod je izzval glavno reakcijo v Italiji

Rim, 6. dec. z. Čeprav Italija ne pričakuje, da bi zapadni velešili nudili Finski vojaško pomoč, ki bi ji bila najnujnejše potrebna, vendar računa s tem, da se bo vse civilizirani svet združil v protestu proti napadu na miroljubno Finsko. Italijanski listi beležijo vse pojave v tej smeri in z zadovoljstvom komentirajo zlasti stališče, ki ga zavzemajo ameriške države. V Rimu in drugih mestih se dan za dnem vrste velike manifestacije za Finsko, ki se vselej končajo z bučnimi demonstracijami proti Sovjetski Rusiji. Po vsej Italiji se širi tudi akcija za prijavo prostovoljcev za Finsko. Na tisoče mladih fašistov se je že prijavilo v finkso legijo.

»Giornale d'Italia« poroča, da je nemški poslanik v Rimu baš zaradi tega odstopal v Berlin, da opozori nemško vlado na veliko razliko, ki obstoja med nemškim in italijanskim stališčem glede akcij Sovjetske Rusije. List naglašja tudi, da protikomunistično stališče Anglije in Francije ne bo ostalo brez posledic in vpliva na Balkanu.

Pariz, 6. dec. z. V pariških političnih in diplomatskih krogih z zanimanjem zasledujejo reakcije, ki jo je izzval boljševiški napad na Finsko v Italiji. Rimski dopisnik »Tampa« poroča, da so simpatije Italije za Finsko tem bolj presenetljive, ker ima Finska docela drugačen režim, kakor ga ima Italija. Med njima ne obstojajo nikake trgovinske zveze in tudi po veri si nista blizu; kljub temu pa je vso Italijo zajel val protestov proti sovjetskemu napadu. Fašizem je bil vedno odkrit nasprotnik boljševizma. To se je pokazalo že o priliki poljske drame, sedaj pa je ogorčenje zavzelo tak obseg, da Italija v tem pogledu gotovo prednjači vsem ostalim državam. Napad na Finsko je izzval v Italiji pravcati požar. Nikjer ni opaziti niti senke kake simpatije za Moskvu. V vseh krogih naglašajo, da bodo našli boljševiki Italijo pripravljeno, če bi posku-

šali vdreti na Balkan. Vsak najmanjši poskus Moskve v tej smeri bo izzval najodločnejši odpor Italije.

Kaj bo potem storila Nemčija? Na to vprašanje, zaključuje rimski dopisnik »Tampa«, zaenkrat še ni odgovora.

Razkol v Moskvi

London, 6. dec. z. Diplomatski sodravniki »Evening Standard« poročajo o dalekosežnih posledicah, ki jih je povzročil napad na Finsko v notranji politiki Rusije. Pisec naglašja, da se je vsa stara boljševiška garda protivila temu izrazito imperialističnemu dejanju, da pa so v Politbiroju, ki vodi sovjetsko politiko, zmagali mlajši ekstremni elementi. Za napad na Finsko sta se zavzemala zlasti Molotov in Voršilov, njuno stališče pa so podprli višji oficirji generalnega štaba in mlajši člani stranke. Odločno proti napadu na Finsko sta bila Kalinin in Kaganovič, dočim se je Stalin sprva držal skrajno rezervirano, končno pa je podlegel prigrvarjanju svojih ožjih svetovalcev. V Politbiroju je prišlo zaradi tega do popolnega razkola in hudih nasprotij, ki utegnejo roditi še dalekosežne posledice. Prav tako je napad na Finsko izzval velika nasprotnost v Kominterni. Zastopniki Kominterne v tujini pošiljajo z vseh strani proteste in opozarjajo na to, da je Sovjetska Rusija na mah izgubila vse simpatije, ki si jih je v teku let s tolikimi žrtvami in naporu komaj pridobila.

Italijanska letala za finkso armado

Helsinki, 6. dec. s. (Reuter.) Italijanske tovarne letal so doslej dobavile Finski že 50 do 60 letal, ki so bila poslana po zraku poti. Pričakujejo v kratkem tudi pošiljko angleških letal, ki so že naročena.

Akcija za izključitev Sovjetske unije iz Društva narodov

Ženeva, 6. dec. AA. (Havas.) V krogih Društva narodov so z velikim zadovoljstvom sprejeli vesti iz Zedinjenih držav, ki pravijo, da Roosevelt s simpatijami gleda na nastop ameriških držav proti Sovjetom. Zastopniki južnoameriških držav smatrajo, da bo Rooseveltova podpora v primeru, če se Roosevelt odloči za konkretni korak, v veliki meri olajšala skupno akcijo južnoameriških držav, začetno v Društvu narodov proti Sovjetom. Pobuda Argentine, da se Sovjetska Rusija izključi iz DN, naletava čedalje bolj na simpatije in razumevanje. Poročajo, da bo finkso zastopstvo na skupščini DN pri razpravi o sovjetskem napadu na Finsko prebralo tudi tiste predloge, ki jih je svojčas na razorožitveni konferenci postavil Litvinov v imenu Sovjetske Rusije in v katerih je podal definicijo napadalca. Te definicije bi se bilo zdaj možno v celoti držati.

Pariz, 6. dec. j. Havas. Pariški listi se

Klici našega parnika »Drava« na pomoč

New York, 6. decembra. AA. (Stefani.) Jugoslovenska trgovinska ladja »Drava« je poslala znake SOS. Ladja je 47 milj oddaljena od obale S. A. Dmunga.

Nemški migljaj nevtralcem

Amsterdam, 6. dec. s. (Reuter.) Inozemskim novinarjem je bila danes v Berlinu podana avtoritativna izjava, da pričakuje Nemčija od nevtralnih držav, da radi zaizenja nemškega izvoznega blaga ne bodo naslavljale na Anglijo in Francijo samo papirnatih protestov, temveč da bodo izdale tudi aktivne ukrepe. Izjava poudarja, da je nemška vlada začudena, da se holandska vlada ni odločila, da oboroži svoje trgovinske ladje ter vpelje sanje

spremljevalne sisteme, da bi se lahko uprta zavezniški kontroli na morju, ki krši nevtralnost Holandske.

Nova nemška mirovna ofenziva

Oslo, 6. dec. j. (Havas.) Današnji listi prinašajo poročilo, da pripravlja Hitler novo mirovno ofenzivo, in da se v tej zvezi že vrše konsultacije med Berlinom in Rimom. Nemški zunanji minister Ribbentrop in nemški poslanik v Rimu Mackensen sta dobila od Hitlerja podrobna navodila in je verjetno, da bo prišlo do odločilnih razgovorov med njima ter med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in namenom, da bi se nemški mirovni ofenzivi pridružila tudi Italija.

Zemunska: Spremljajmo, od časa do časa naliv oblačno, dež, predvsem v vzhodni polovici. Na zapadu se bo počasi zjasnilo in postalo mrzleje.

Naši kraji in ljudje

Oton Župančič padlim borcem

Za kostnico na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani, ki bo z velikimi slovesnostmi blagoslovljena v nedeljo ob pol 12 je častni mešan ljubljanski g. Oton Župančič na prošnjo mestne občine spenjal krasne napise. Zunan nad vrati bo vklesano:

Na soncu vam postavili smo hram,
da, mrtvi borci, boste b'že nam,
in ti, popotniki, ki odprde ta vrata,
odkoderkoli si, tu najdeš brata.

Na stebri, ki sredi kostnice sega od tal
pa do stropa skozi oba odprta prostora
tega svetlišča miru bodo pa vklesani verzi:

Po dolgem hrupu svet nam ves je tih —
mar ni to kratek sen le za odhiti
in smemo upati, da res nikdar
iz mira se ne zdramimo v vihar?

Jože Terčak †

Celje, 6. decembra

Na pragu svoje 70letnice je omahnil v večnost g. Jože Terčak, upokojeni šolski upravitelj v Smartnem ob Paki. V svojih tihih Mirtah, na majhnem, ljubkem posestvu, kateremu je po upokojitvi posvetil vso skrb, je zaslužil v večni mir. Lepo

življenje je imel za seboj. Kot učitelj je služboval v Smartnem in Laporju pri Slovenski Bistrici, najdalje pa pri Sv. Frančišku Ksaverju v Gornji Savinski dolini. Povsod so ga spoštovali in ga častili. Bil je častni član gasilskega društva pri Ksaveriju ter gornjegrajskega učiteljskega društva, kateremu je dolga leta predsedoval v dobi najhujših avstrijske reakcije. Vedno je hodil po ravni poti. Ljubezen do narave ga je uveljavila tudi v vrsto lovcev. Za gledno značilnim možem žaluje zatore širok krog prijateljev. Lahka naj mu bo zemlja, zalujočim naše iskreno sožalje!

Zanimiva razprodaja starin v Ljubljani

Ljubljana, 6. decembra

Na Kongresnem trgu št. 16. stoji staro poslopje, ki pripada rodbini baronov Wurzbachov, plemenski rodu, ki se je v 18. stoletju stalno naselil v našem mestu. V teku časa se je nabralo v stanovanju rodbine v drugem nadstropju mnogo starih slik, okrasnega orožja, majolik, vaz, knjig, gospodinskih predmetov in vsega drugega, kar je zlasti v prejšnjih dobah spadalo k stalnemu inventarju odlične hiše. Po nedavni smrti starega barona pl. Wurzbacha se je odločil njegov sin dr. Herbert pl. Wurzbach, da opusti obširno gospodinjstvo in razproda predmete, ki imajo danes večidel že muzealni značaj. Tako se začneja z jutrišnjim dnem avkcija, prodaja iz proste roke, za katero je izšel poseben katalog, ki naštevata nad 800 prodajnih predmetov. Od 7. do 10. t. m. so stanovanje (vhod Gradišče št. 1) odprto javnosti od 10. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne; kar pa ne bo prodano iz proste roke, pride na javno dražbo 11. t. m.

Takre avkcije so v Ljubljani redke pojav in zaslužijo kronistično zabeležbo. Pri nas je precejšnje zanimanje za antikvitete, zato je treba opozoriti zainteresirane, da je v teh zbirkah mnogo predmetov, glede katerih bi želeli, da bi ostali doma. Med drugim vzbujajo posebno pozornost precej bidermajerskega pohištva, dalje večje število starejših slik, med katerimi so nekatera dela neznanih holandskih slikarjev

I. t. d. Zanimiva je tudi zbirka orožja in raznih starejših knjig. Vse polno je drobnih predmetov antikvitetskega značaja, ki

so na razpolago po zmernih cenah. Ljubiteljem starin se potem takem nudijo možnost vabljenih nakupov.

Požigalec strahuje obmursko vas V kratki dobi že tretji požar v Noršincih

Ljutomer, 6. decembra

Ni še dolgo, kar je zgorelo gospodarsko poslopje pri posestniku Zemljiču v Noršincih. In že so bili vaščani Noršincev ponovno preplašeni, ko so začeli na večer pred narodnim praznikom zopet plat zvona in gasilski rog. Tokrat je ob pol 20. začelo goreti gospodarsko poslopje posestnice Františke Vaupotičeve. Ogenj je nastal na sklednju ter se razširil na vse gospodarsko poslopje ter v bližini zloženo šibje. V poldrugi uri je bilo upepeljeno številno poljsko orodje, mnogo slame, sena, listja in drv in vsi zgornji deli sklednja. Ko je plamen vihral nad gospodarskim poslopjem, se je začel močan pok, ker je od vročine razneslo pločevinast sod, napolnjen s karbolejem. Tekoča in vroča masa je brizgala na vse strani. Goreče slamnate veternece je neslo visokov zrak in po vsej vasi. Mnogi posestniki so morali zaradi tega čuvati svoja poslopja ter niso mogli h gašenju. Tudi to gospo-

darsko poslopje ni bilo zavarovano v toliki višini, kakor bi bilo moralo biti. Posestnica trpi 50.000 din škode.

Verjetno je tudi ta požar delo zlobne roke, če ne organizirane družbe, ki se hoče nad vaščani maščevati. Dan po požaru so našli na mostu listek, kjer je zapisal nekdo s svinčnikom, da bo vsak teden goril v vasi en skedenj; na listku so bili tudi navedeni posestniki, ki jim bo zgorelo gospodarsko poslopje. Ljudje so seveda prestrašeni in so nekateri že začeli prazniški skedenje. Zlasti so začeli pospravljati vozove, poljsko orodje in podobno. Iz dosedanje preiskave je razvidno le to, da so vaščani videli nekoliko pred večerom nekega mlajšega moškega, ki si je nekatere hiše podrobneje ogledoval s ceste, za njim pa je bilo malo sledu. Vaščani so sedaj odredili stalno stražo. Poleg tega pa seveda tudi orožništvo pomoči nadzira vasi, da se na ta način ustavijo še hujše nesreče, zlobneži pa spravijo tja kamor spadajo.

Dva oderuha pred sodiščem

Razprava proti draguljarju Vasiću in njegovemu sodelavcu Rukavini — Za 65.000 din posojila — 135.000 din dolga

Zagreb, 6. decembra

Pred senatom okrožnega sodišča, ki mu predseduje dr. Skrgatić, že nekaj dni traja razprava proti draguljarju Dragutinu Vasiću in lastniku »Kreditbira« Krunoslavu Rukavini, ki sta v celi kopi primerov obtožena oderuštva in sleparij. V teku razprave je bila zaslišana dolga vrsta prič in pripovedovalce so pretresljive zgodbe o gospodarskem polomu malih ljudi, ki so se bili po posredovanju Krunoslava Rukavine zatekli k Vasiću iskat denarja na posodo. Posojila so proti stoo odstotni garanciji resda dobivali, a dolg sta Vasić in njegova žena Rukavina izterjavala na tako brutalen način, da je večina njihovih dolžnikov — malih hišnih posestnikov, obrtnikov in trgovcev — prišla na beraško palico.

Najbolj tragičen je primer starca, nepismene Ane Junački iz Požege, ki je v Donji Kustošji gradila dve majhni hiši, a ji je zmanjkalo denarja za dozdavo. Obrnila se je na Rukavino in po njegovem posredovanju na Vasića, da ji je posodil 135.000 din,

za katere se je na hišo in parcelo vknjižila Vasićeva hiša. Od teh 135.000 din je Ana Junački dobila 75.000 din v vložnih knjižicah Prve hrvatske štedionice, 44.000 din v gotovini, ostalo pa ji je Vasić odbil za obresti in provizijo. Knjižice je v tiski prodala za okrog 33 odstotkov njihove vrednosti, da je pri tej transakciji izgubila skoraj polovico posojila — celih 60.000 din. Hiše na ta način ni mogla dograditi, in ko jo je Vasić neumljeno terjal, ga je prosila, naj samo malo potpi, da eno odproda. Vasić pa je izjavil, da hoče imeti denar takoj, sicer jo požene na boben, in tako je morala Ana Junački obe hiši pod ceno prodati.

Na njene izpovedi pred sodiščem se je Vasić zagovarjal, da ni imel pojma o njenih stiskah. Jaz imam srce za vsakega siromaka, je rekel, in če bi mi bil kdo kaj povedal o tem, bi ji bil takoj pomagal. Na te besede se je občinstvo, ki je bilo napolnilo sodno dvorano, veselo nasmejal. Javost z zanimanjem pričakuje sodbe.

Tihotapstvo je onesrečilo vso družino

Pri Višnji gori prijati tihotapec je dolgo iskani Tone Pestotnik iz Tuhinjske doline

Višnja gora, 4. decembra

Višnjiški orožniki, zlasti pa še njihov komandir g. Rudolf Mlinarić, beležijo lep uspeh svoje težavne službe, o čemer smo pred dnevi že poročali. V roke jim je prišel dolgoiskani in že večkrat kaznovani 33-letni Hacetov pajdaš Tone Pestotnik, doma iz Smartna v Tuhinjski dolini. Na Peščeniku, znani strmini nad Višnjo goro, so bili v zasedi višnjiški orožniki, ker so lovili nekega hlapca, osumljenega raznih prestopkov. Vedeli so, da se je zadrževal hlapec v okolici Polzevega in sosednjih vasi in da se je namenil proti Ljubljani. V času, ko so oprezali za hlapcem, je prišel od Višnje gore proti Peščeniku neki kolešar. V klanec ni mogel voziti, pa je rinil kolo ob sebi. Popotnik je vzbudil sum komandirja Mlinarića, ki je stopil iz skrivališča in skušal z neznanecem navezati razgovor. Kolešar pa se je sumljivo izmikal. Zato je komandir zahteval legitimacijo. Kolešar je res segel v žep, med tem pa je pripril kolo do vrha klanca »I, saj me vsi tu na okrog poznajo, ker sem iz Višnje gore,« je zatrjeval. — »To pa je že ne bo držalo,« je menil komandir. Sam sem iz Višnje gore in poznam vse ljudi iz mesta in okolice.

Tujec je tedaj hotel pobegeti. Urno je skočil na kolo in pognal. Komandir Mlinarić pa je bil urnejši. Pognal se je za njim, ga ujel za sedlo in vrget s koleša. Tedaj sta se spopadla. Vrtela sta se do roba ce-

ste. Komandir je zaklical na pomoč kmete iz soseske. Tudi ostala dva orožnika, ki sta bila skrita nedaleč v zasedi, sta čula klice in sta stekla do vrha Peščenika. V tistem pa sta se nevarni neznanec in komandir prevrnila preko strmega pobočja. Po strmini s padcem 75% sta se valila nizdol in zadela z vso silo ob neko bukev v dolini. Udarci je bil usoden za oba Komandir si je zlomil dvoje reber, neznanec pa nogo v gležnju. V tistem so prihiteli kmetje in oba orožnika in so komaj ukrotili krepkega sumljivca. Uklenili so ga in odpeljali na orožniško postajo.

Orožniki so brž ugotovili, da je retiranec že dalje časa iskani Tone Pestotnik iz Smartna v Tuhinjski dolini, ki je bil do sedaj že 16-krat kaznovan. Kakor kaže dosedanja preiskava, je bil tudi s Hacetom v zvezi. Pestotnik pravi, da Haceta sicer po-

zna, ker sta se nekoč srečala, toda zadnji čas da je Haca na Štajerskem. Orožniki še preiskujejo, v koliko sta imela Haca in Pestotnik poslovne zveze.

Orožniki so našli pri Pestotniku zalogo saharina in kreslinih kamenčkov. Oborožen je bil tudi s samokresom. Dobro, da ob aretaciji ni imel ne prilike ne časa, da bi segel po orožju. Komandir Mlinarić se ga je tesno oklenil, ko je videl, da sega v žep... Prav ta svoj uspehi objem pa je plačal vestni orožnik s telesno poškodbo. Stanje zaradi obeh zlomljenih reber se mu je zdaj nekoliko poslabšalo. Pestotnik pravi, da je hotel pobegeti zato, ker se je zadnji čas pečal le še s tihotapstvom. Spočetka je hodil iz kraja v kraj peš. Pred dnevi pa si je kupil kolo. Ni hotel povedati, kdo mu je kolo prodal in kje je dobil samokres. Tihotapstvo življenje je razbilo Pestotnikovo nekdanje srečno družino, tako pripoveduje sam. Bil je še pred leti ugleden gospodar in srečen oče dvoje dece. Ko pa so ga zabiloblastva na prepovedani poti, je bil obsojen na ogromno kazen 240.000 dinarjev. Seveda ni zmogel tolikšnega zneska. Zato mu je bilo posestvo prodano in Pestotnik je postal brezdomec. Žena je odšla v Trzin, oba otroka pa sta pri sorodnikih v Smartnem. Visoka kazen pa še ni izučila kaznovanega Pestotnika. Strastno je vdan tihotapstvu.

Pestotnika so lovili pred tednom ljubljanski policijski organi, ko je bil na prepovedanih poteh. S službenim avtom so ga zajeli v ljubljanski okolici. Pestotnik se je tedaj z zalogo tihotapskega blaga peljal na kolesu. Videč, da je zasledovan, je divje pognal kolo. Detektivu so ga z avtom kmalu dohiteli. Pestotnik pa se je poslužil zvišja. Nenadno je ustavil kolo, detektivu pa niso mogli tako hitro ustaviti drvečega avtomobila. Pestotnik je spet zasedel kolo in se obrnil. Ker so bili v bližini gozda, je zavil tihotapec v gozd in je pobegeti zasledovalcem, čeprav so detektivu tudi streljali. Potem pa se je preselil na Dolenjsko, kjer je zdaj prišel orožnikom v roke. Vsekakor bi usel tudi zdaj, če bi mu Mlinarić ne bil spodenel nog in ga trdno objetea zavalil po hribu. Zaenkrat je Pestotnik še v višnjiških zaporih, oblastva pa poizveduje o njegovih tihotapskih skrivnostih.

Šestošolec je skočil pod vlak

Celje, 6. decembra

Ko je vozil osebni vlak, ki odhaja ob 19.50 iz Celja proti Rogatcu, v torek zvečer iz Celja proti Storam, se je pri železniškem prelazu blizu kmečnice tovarne v Zavodni pri Celju pognal na progo 16-letni Franc Prime, sin hišnega posestnika z Dečkove ceste v Celju in dijak 6. razreda celjske gimnazije. Kolesa so mu odrezala desno nogo v stopalu, nato pa je lokomotiva vlekla Primca še kakih 200 m daleč, mu zdrobila lobanjo in ga slednjič odbila. Prime je takoj izdihnil. Truplo je obležalo na progi v Čretu.

Strojevodja vlaka je opazil, da se je nekaj zgodilo in je to sporočil na postaji v Storah. Obvestili so celjsko postajo, ta pa železniškega čuvaja, ki je odšel na progo in našel razmerajeno Primčovo truplo. Ker je truplo ležalo že v območju Čreta, ki spada v teharsko občino, so prepeljali truplo v mrtvašnico na teharsko pokopališče. Pri Primcu so našli beležnico s raznimi listki, ki jih je napisal domačin in nekaterim tovaršem. Pravi, da je vzrok njegovega dejanja duševna razvanost. Prime je bil nadarjen in prikupen dijak. Ugotovljeno je, da ni njegov gimnazijci študij v nikaki zvezi z njegovim dejanjem, prav tako ne prihaja v poštev nesrečna ljubezen. Prime se je pripeljal v torek popoldne v Šoštanj, kjer je obiskal svojega najboljšega prijatelja in mu razodel, da si namerava končati življenje. Prijatelj ga je tolažil in mu prigovarjal, naj opusti namero. Videti je bilo, da se je Prime pomiril. Izjavil je, da ne bo izvršil samomora. Zvečer se je vrnil s savinjskim vlakom v Celje in si kmalu nato končal mlado življenje. Prime se je tudi literarno udeleževal. V zadnjem času pa je začel v neki krog, ki je silno vplival nanj.

Danes nastopi in poje prvič v filmu GIUSEPPE LUGO

zabavnem filmu slajni tenorist, član milanske Scale, kraljevske rimske in pariške Velike opere. — Petje tega fenomenalnega pevca Carusovega glasu bo navdušilo slehernega poslušalca! — Glasbeni del: Puccini: (Vloga Rudolfa iz opere »Boheme«) Verdi, Leoncavallo, Bizio in Valente. — Sodelujejo še: Orkester rimske radijske postaje in zbor kraljevske opere!

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

PESEM VETRU

Emona film, Ljubljana

Kulturni pregled

Jakob Grimm in Slovani

Ugledni berlinski slavist prof. Max Vasmer je izdal kot ponatis iz »Abhandlungen der Preussischen Akademie der Wissenschaften« prvo knjigo svojega dela: »Bausteine zur Geschichte der deutsch-slavischen geistigen Beziehungen« (Berlin 1939, 44+168 str. 4te). Opis je v glavnem posvečen Jakobu Grimmu in njegovim stikom z vzhodnoevropskimi knjižničarji. V uvodu pravi avtor: »Nedvomno je ena najpomembnejših nalog, ki se zastavljajo nemškemu raziskovalcu vzhodne Evrope, zasledovati vplive nemške romantike v vzhodnoevropskih deželah. Ta naloga bo bistveno olajšana, če nam uspe, kar moči popolnoma zagrabiti korespondenco med nemškimi in slovanskimi pisatelji in učenjaki. Tako bi bilo mogoče natančneje dognati izvor različnih vzpodbud, ki so po raznih poteh prihajale iz Nemčije k slovanskim narodom. Zaradi tega sem se v zvezi s svojim prejšnjim delom o Kopitarjevi korespondenci z Jakobom Grimmom potrudil, da bi zasledoval tudi ostale slavistične odnose Jakoba Grimma. Le-ti niso zanimivi samo za učenjsko zgodovino, marveč so vplivali daleč preko znanstvenega področja na literarno ustvarjanje in na ojačevanje nacionalne zavesti v slovanskih in v drugih vzhodnoevropskih deželah. Treba je morda samo pomisliti na vzpodbude, ki so nastale za umetno pozorje s proučevanjem slovanskega narodnega pesništva, ali na vpliv, ki ga je imela

raziskovanje slovanske preteklosti na razvoj zgodovinskega romana, zgodovinske drame ali balade.«

Na to pisec prikazuje stike Jakoba Grimma s Čehi (Dobrušský, Hanka, Šafařík), s Poljaki (Cybulski, Maciejowski) in Srbi (Vuk Karadžić). Posebej omenja Vasmer Grimmove stike s Slovenci in pravi: Na slovanskem ozemlju je imel Grimm zanesljivega in neumornega informatorja v Jerneju Kopitarju, čigar natisnjeni spisi in pisma sporočila so germanista izborna poučila o jeziku in narodomanstvu Slovencev. Manjši pomen imajo v primeri z njimi poročila pravnega zgodovinarja H. Coste in raziskovalca zgodovine vzhodnih alpskih dežel Davorina Trstenjaka. Koliko se je Grimm bavil s starobolgarskim jezikom, je pokazal v svojih ocenah Dobrovškega Institutiones in Kopitarjevega spisa Glagolita Clodanus. Pri tem obravnava osnovna vprašanja slovanskega jezikoslovja, kakor na pr. vprašanje sorodstva med slovanskimi jeziki, bolgarski izvor starocerkvenoslovenske, glasovno vrednost reduciranih vokalov i. t. d. Važno je tudi opozorilo na staroslovoslovesni vpliv na imena dni in tedna pri Slovanih in Finih (starobolgarsko, srednje, nemško Mitwöch je sredina tedna, prav kakor finski keskiviikko), kar bi pripisovalo o nemški katoliški misijonski delavnosti, preden se je razširil vpliv slovanskih »postolov«.

V nadaljnjem prikazuje prof. Vasmer

Grimmove stike z Rusi in vplive njegovega dela na rusko jezikoslovno in literarno zgodovinsko raziskovanje. To poglavje je najboljše in se ga podrobno zaustavlja pri imenih Iv. Sniegrev, A. N. Afanasjev, I. I. Sreznevskij, Kirejevskij i. dr. Ta pregled Grimmovih stikov zaključuje podatki o finskih in baltičskih interesih znamenitega nemškega germanista Goethejeve dobe.

V drugem poglavju svoje knjige razpravlja prof. Vasmer o odnosu utemeljiteljev slovanske filologije do »Monumenta Germaniae historica«. Dobrovskij, Kopitar, Palacký — da omenimo le nekatera imena — navdušeno pozdravljamo frankfurtsko izdajo tega epohalnega dela. Kopitar je za Monumenta prevzel izdajo »Conversio Bagoariorum et Carantanorum« (glej novo izdajo Znanstvenega društva v Ljubljani), tega važnega dokumenta za najstarejšo slovansko zgodovino. Tretje poglavje sega v slovansko literarno zgodovino saj se bavi z Jernejem Kopitarjem, v luči tu objavljenih pism. Prof. Vasmer označuje Kopitarjevo znanstveno vneto za slavistične študije in njegovo toplo podporo Vuku, a tudi tu objavljena pisma kažejo, da je ta slovanski znanstvenik samo zaradi svojega avstrijskega patriotizma prihajal navskriž s češkimi slavisti; nemara ga nekoliko opravičuje to, da za razliko z njimi ni hotel verovati v pristnost Hankin h falsifikatov. Pismo, ki ga je pisal 25. marca 1838 v latinščini Pruski akademiji in v katerem se zavzema za Šafaříka, dasi je bil sicer z njim že sprt, ne bi potrjevalo — vsaj do neke mere — slabega glasu, na katerem je bil Kopitar morda bolj iz političnih razlogov, kakor zaradi svojih filoloških lastnosti. V tej Vasmerjevi knjigi objavljena pisma so nedvomno pomenljiva

za študije o Kopitarju in o začetkih slavistike. Prav tako izpopolnjuje podatke o Kopitarjevih odnosih do Vuka Karadžića. To gradivo je tem zanimivejše, ker bo Akademija znanost in umetnosti v Ljubljani izdala še pred božičem korespondenco Zois Kopitar, ki bo še bolj osvetlila Kopitarjevo osebnost.

V drugem delu so objavljena razna pisma Grimmu, med njimi 19 pism Vuka Karadžića, izmed katerih je večina še objavljena v »Vukovi prelozi« L. Stojanovića, vendar z raznimi napakami. Nekatera pisma so tu prvič natisnjena. Med Grimmovimi korespondenci srečujemo tudi Simo Milutinovića, ki je pisal v tedanji književni srbsčini, zaključuje pa ta del korespondence pismo Davorina Trstenjaka z dne 7. oktobra 1858. Trstenjak pošilja nekatere svoje spise in pravi ob koncu: »Sprejmite, plemeniti nemški mož, najprej srčno pozdrav iskrenega Slovence, ki visoko ceni nemške naravi in znanost.« Nadalje so objavljena pisma J. Kopitarja von Collnu, St. Endlicherju, G. Hinrichu, Hoffmannu von Fallersleben, J. G. Krabingerju, G. H. Pertzju ter L. von Rankeju pismo Kopitarju. Izmed ostalega gradiva, ki ga nahajamo v tej knjigi prof. Vasmerje, je za naše raziskovalce zanimivo še omenjeno pismo J. Kopitarja Pruski akademiji in pismo Vuka St. Karadžića, s katerim sta se zahvalila za izvolitev med dopisne člane. V tem delu je — takisto iz arhivov Fruske akademije — predložil, ki ga je Jakob Grimm skupno z bratom Wilhelmom in prof. Pertzem stavil akademiji glede sprejema Vuka Karadžića med njene člane.

Vsekakor izvršuje prof. M. Vasmer s svojo zbirko del, ki takisto presegata svoje učne zgodovine in potrjuje, kako koristna so bili v dobi romantike nemško-slo-

vanski stilski, saj so sloneli na medsebojnem priznavanju, zaupanju in duhovnem sodelovanju.

Kulturno pismo iz Splita

Split, decembra

Samo še nekaj dni in v naše mesto pride na gostovanje zagrebška drama. Tu pravi, da hočejo s tem gostovanjem samo izpolniti praznino, preden se bo otvorilo stalno splitko gledališče. V tem pričakovanju pa je zelo mnogo optimizma. Za stalno gledališče v Splitu ni še prav nič urejeno in tudi ne pripravljen, samo upravitelj je že imenovan. Predvsem bi bilo treba urediti težavno vprašanje lastništva splitskega gledališča. To vprašanje je zaradi tega tako zapleteno, ker obstoji ostanka starega italijanskega solastništva, ki je preko Benetk prešlo v vsa gledališča poslopja v Dalmaciji: Split, Šibenik in Dubrovnik. Po tem italijanskem načinu je gledališča poslopja po navadi gradila mestna občina s finančnim sodelovanjem zasebnikov. Ti zasebniki so si pridobili kot odškodnino za svoj kapital lastninsko pravico ene ali več lož, kolikor so pač prispevali za gledališče. Poleg te pravice jim je pogodba zajemala tudi pravico sodelovanja pri določanju repertoarja ter nametljanju igralk in igralcev. Vse te pravice imajo tudi: splitki lastniki lož, ki jih je mnogo.

Banovina Hrvatska prehaja v ta kondominij kot zakupnica poslopja; ona naj izvršuje popravila in preuredi poslopje na svoje stroške v moderno gledališče. Z vso investicijo pa samo raste vrednost deležev ostalih solastnikov. Tako se zgodi, da ostane določena ureditelj tega zapletenega vprašanja. Lastniki lož so pripravljene prodati svoje pravice, vendar se jim ni

Tradicionalni

Skok čez kožo danes

 ob 20.
na Taboru

Domače vesti

* Obrat na Lokah v nevarnosti. Prejeli smo: V Vašem uglednem listu s dne 1. 12. 1939 ste objavili članek pod gornjim naslovom. V tem članku se izraža bojazn, da bo TPD po vsej verjetnosti morala začasnoma ustaviti lošče obrat, s čimer da bo 150 delavcev izgubilo zaposlitev. Vzrok temu opustitvi naj bi bil v okolnosti, ker lastnik Podrebrškove posesti zahteva za odkup velikanstvo vsoto, petkrat večjo, kakor bi mu po prisodbi objektivni cenilec. Kot zastopnik lastnice tega posestva Dolinšek Franciško iz Loka pojasnjujem, da je pomnila lastnici rudnika TPD v nakup svoje posestvo po ceni, kakor sta jo ocenila dva stalna zaprisežena sodna izvedenca. Iz tega izhaja, da lastnica ogozdenega posestva nikakor ne stavlja pretranih zahtev in je ne zadeva prav nobena krivda, ako med njo in TPD do danes ni prišlo do poravnave. — Dr. Žužek.

* Novi grobovi. V Ptujju je umrla ga Marija Lešnikova, mati živnozdravnika ptujske mestne občine. Blago ženo bodo jutri ob pol 15. spremlili izpred magistrata na mestno pokopališče. — V Hrenovi ulici 5 v Ljubljani je umrla ga. Karla Bergmanova, po rodu Peruškova, bivša učiteljica in vdova po železniškem pristavu. Zadnji pot bo nastopil jutri ob 16. — Umri je v Ljubljani g. inž. Rudolf Fasan. Višji zemljemerec v pokroju Zadnji pot bo nastopil danes ob 14. z Vičdovanske ceste. — Pokojnim blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenice.

* Sol se ne bo podražila. Zadnje dni so se razširile vesti, da bo cena soli poskočila. Zdaj je uprava državnih monopolov odločno demantirala te glasove in objavila, da razpola v svojih skladiščih z ogromnimi količinami soli in je neupravičena bojazn, da bi se začelo primanjlovanje. Hkrati monopolna uprava opozarja, da cena najboljše vrste soli ne sme znašati več ko 1.50 din kg. Trgovci, ki bi sol prodajali dražje bodo strogo kaznovani.

* Promocija. Na beograjski univerzi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Stane Stergar iz Ljubljane. — Čestitamo!

* Razpisani sta zdravniški mesti OUZO v Mariboru in Žužemberku. Rok za vložitve prošnje je do 25. decembra 1939. Obe mesti sta pogodbeni s pravico na pokojnino.

* V vinška razstava v Ormožu ne bo 10. decembra, kakor je bilo pomotoma objavljeno v »Gostilničarskem vestniku«, pač pa 19. decembra.

* Za božična in novoletna voščila uporabljajte razglednice, ki jih je založila Ciril-Metodova družba! Razglednice se dobe v trgovinah, trafikah in CM pisarni, Beethovnova št. 2.

* Mezdno gibanje mestnih delavcev v Zagrebu. Delavci, ki so zaposleni pri gradnji nasipa na levem bregu Save v Zagrebu, so zagrozili s štrajkom, če jim mestna občina ne zviša mezd na višino, ki bi ustrezala sedanji dragini. Zagrebški mestni delavci so lani prejeli po 3 din na uro, v januarju letos jim je bila meza zvišana na 3.50 din, novi mestni komisar pa je pred kratkim določil 32 din za 8-urni delavnik. V ponedeljek jutraj pa so delavci mestni občini sporočili, da zahtevajo 40 din na dan, v nasprotnem primeru, da začne štrajkat. Mestna občina se je izjavila pripravljeno, da plača 36 din na dan, zadnji besedo pa bo imel o stvari akcijski odbor.

* Korulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

(Og) reg. št. 10474/39

kaj ne mudi s ponudbami, ker pričakujejo, da bo banovina še nadalje investirala, s čimer bi se zopet dvignila vrednost njihovih deležev in višina njihove odškodnine. Strokovnjaki so v imenu banovine ocenili vrednost teh lož na 1.700.000 din, vendar s tem ni rečeno, da jih tako cenijo tudi njihovi lastniki. Zadeva se nikakor ne rešuje in tudi o preureditvi poslojpa ni nič slišati. Iz meščanstva prihajajo glasovi, da bi bilo najbolje če bi banovina lože razlastila in rešila problem tako, kakor ga je v italijanskih gledališčih rešil Duce. Toda odločitve ni v tej ne v oni smeri.

Razen tega vzoka, ki še ni presekane, ni seveda preskrbljeno ne za repertoar in ne za ansambl. Do nameravane začetka stalnega gledališča ni več kakor deset mesecev, zato se zdi nemogoče, da bi se v tem času rešila vsa vprašanja in da bi bilo mogoče začeti normalno gledališko življenje. Spitiško občinstvo si najbolj želi opere, za dramo pa nima mnogo veselja. Napoleon ta publika ni niti vzgojena za dramo, saj v tem pogledu ni nihče kaj prida storil. Split je po svojem kulturnem gibanju dokaj zaostalo, nekam mrtvo okolje. Nima niti ljudskega vseučilišča in včasih ni cele mesece nobenega predavanja, izjemoma kakšno politično zborovanje v obliki predavanja, ki ga ima kaj emisar HSS. Imamo sicer nekaj čitalnic, vendar v njih redko kdo kaj čita; ponavadi se tu zbirajo prijatelji kvartanja. V mestu skoraj ni društvenega življenja v kulturnem smislu. Vse to ne vzbuja preveč rožnatih nad glede uspeha in razvoja dramskega gledališča. Iz Zagreba sicer obetajo opero, vendar se zdi, da sedanji odločitvi krogi na Hrvatskem slabo poznajo finančno vprašanje opernega gledališča. To bi sklepali po tem, ker obetajo kar tri opere in sicer: Zagreb, Split, Osijek, ter tri radijske oddaje nastajajo z velikim kapacitetom, kakor tudi tri polne glasbene akademije. V Splitu žive književniki: r. Ante Tre-

zimske pomoči, ki iz svojih sredstev finansira regulacijo Save.

* Polidruzi milijon za zimsko pomoč v Zagrebu. Te dni se je v Zagrebu sešel akcijski odbor za organiziranje zimske pomoči brezposelnim delavcem v Zagrebu. Na seji so ugotovili, da je odbor zbral do 1.452.226 din. Ostro pa so funkcionari grajali, da je bilo prav med najbogatejšimi Zagrebčani najmanj odziva. Med darovalci je vsega skupaj komaj 250 imovitejših ljudi, kar ne predstavlja niti ene desetine bogatih zagrebških meščanov.

* Legar v Požegi in Osijeku. V požškem predmestju Vučaku in v okolških vaseh so zabeležili več primerov trebušne legarje, ki je zahteval že tudi smrtno žrtev. Kakor poročajo, je vzrok epidemije pomanjkanje zdrave pitne vode. Še večji obseg je epidemija zavzela v Osijeku, kjer je legar zahteval do sedaj že šest smrtnih žrtev.

Kot VSAKO LETO, tudi LETOS

"NADA" DARILA

Parfumerija »Nada«, Franciškovska ulica.

* Množica sardel v Jadranu. Zadnje dni se je v Jadranskem morju, zlasti v Neretvanskem kanalu in v okolici Sučurja, pojavila ogromna količina sardel, kakršne v tem času dalmatinski ribiči ne pomnijo. Ker so cene svežih rib zdaj precej visoke, so ribiči zaprosili pomorsko upravo, da smejo tudi v decembru ponesti na lov. Pomorska uprava jim je lov dovolila do 15. t. m.

* S poslaništvu Slovaške republike v Beogradu so nas zaprosili za objavo naslednjega: Poslaništvo slovaške republike v Beogradu prosi vse državljane slovaške republike, ki stalno bivajo v Jugoslaviji in so bili rojeni 1917 ali 1918, naj se do 18. decembra oglase pisмено ali osebno na poslaništvu v ulici kralja Aleksandra št. 22.

* Otok umrl zaradi opeklin. V torek zvečer je posestnikova žena Ivana Lovsetova iz Kalce pri št. Lambertu prinesla v ljubljansko bolnišnico komaj leto dni staro, sinčka Avgusta, strašno opečenega po obrazu in životu. Doma je bila otroka položila na zakurjeno peč in odšla po otrokovi. Čez čas jo je nazaj privabil otrokov jok in opazila je, da so se vnele plence po njim. V bolnišnici so se zdravnik na vso moč zavzeli za malčka, ki pa je kljub temu poneti podlegel.

* Srednjeveška tortura za medsebojni obračun. Na kraju, ki nosi značilno ime »Ravbervirte«, v okolici Siska se je v eni zadnjih noči pripetil strašen zločin, ki nazorno priča, koliko težkega prosvetnega dela bo še treba opraviti po vaseh. Tam živita dva sosedja, pekovski mojster Edvard Heršak s svojo družino in mizarjski mojster Stjepan Lavrič. Heršakovi, ki so precej na slabem glasu, ker se ukvarjajo s predelavo in prodajo ukradenih koles, so Lavriča zamrzili, ker ga sumijo, da jih on ovaja orožnikom. Okrog 9. zvečer je stari Heršak s svojimi sinovi v zasedi pričakal Lavriča, ki se je vračal iz mesta. Napadali so ga najprej pobili do nezavesti, nato pa so ga zavlekli v hišo, kjer so vso noč med najhujšimi mukami izsiljevali iz njega priznanje, da jih je izdal. Lavrič je med tem razbojniškim zasilevanjem nekajkrat padel v nezavest in mučitelji so vsakokrat počakali, da je spet odprl oči, naker so svoj posel nadaljevali. Ker je Lavrič zadrževal, da je nedolžen, so mučence nazadnje prekinili in vsi skupaj odšli v sosednjo sobo na kratko »konferenco«, na kateri je stari Heršak predlagal, da mu zlojmo obe nogi, ga odnesejo v gozd nad pekarno in ga prepušte usodi. Podivjanci bi prav gotovo izvršili ta naklep, če ne bi prav tedaj prišla mimo patrolja kmečke zaštite. Tako pa je vodja

sić-Pavičić, Rikard Katalinić Jeretov, Djuro Vilović, Ciro Cilić Šajin, Tin Ujević, Mija Despot, Verka Skurja Ilić, Ante Cetinac in književni kritik Ante Petrić. Med njimi ni nobenega kontakta in se tudi nikjer ne sestajajo. Posebno se je umaknil v ozadje dr. Tresić-Pavičić, o katerem pravijo, da sedaj mnogo literarno dela. Sicer na hom na tem mestu še obširneje orisa delo splitskih književnikov.

Zapiski

Mesece češke knjige prireja Češki kulturni svet. Dne 3. t. m. je bila v Smetnovi dvorani Občinskega doma v Pragi slovesna otvoritev ob navzočnosti zastopnikov vlade, književnikov in drugih kulturnih delavcev. »Lidové Noviny« so priredile s tem v zvezi svojo že tradicionalno anketo o najzanimivejši knjigi 1. 1939. Odgovorilo je 270 osebnosti iz češkega kulturnega sveta. Največ glasov je dobil roman Františka Kožíka »Največji izmed Pierotov«, na drugem mestu je izdala Aleševska »Spalička«, na tretjem roman Zdenka Němečka »Satan govori španjski«, na četrtem pesniška zbirka Františka Halasa »Ostanek nadej«, na petem roman Karla Konráda »Postelja brez nebes«, na šestem Karla Čapka »Življenje in delo skladatelja Foityna«, na sedmem Jaroslava Seiferta »Ugasnita luč«, ostala mesta pa si dele: eseska zbirka Miroslava Rutjeja »Gomile z lovornje«, pesniška zbirka Jaroslava Kolmana — Cassina, Margaret Mischellove roman »Jug zoper sever« in Františka Bartoša spis »Smetana« v spominih in dopisih.

Italijanska antologija bolgarskih pripovednikov, »Istinito per le relazioi culturali con l'estero« v Rimu je pravkar izdal v zbirki »Stelle dell'Orsa« (Scrivitori stranieri) o okusno opremljeno knjigo »Narratori bulgari«. A cura di Luigi Salvini. Nad 300 strani obsegajoča knjiga vsebuje

KINO MATICA, tel. 21-24.

JUAREZ

patruje, radoveden, kaj Heršakovi počno ob 4. jutraj, pogledal skozi okno in nudi se mu je strašen prizor: Lavrič je nezavesten v verigah ležal ob steni, v sosednji sobi pa so razpravljali njegovi mučitelji. Patrolja je Lavriča rešila, razbojnik pa aretirala in izročila zandarmeriji.

Iz Ljubljane

u— Trgovine na zlato nedelje nedelje dne 17. decembra t. l. Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča: Zlata nedelja je uvedena zaradi tega, da imajo konzumenti priložnost da nakupijo blago v nedeljo pred božičnimi prazniki. S tem se omogoča nakup blaga za praznike onim, ki so med tednom službeno zadržani. Nedeljo 24. t. m. pritevamo vsi že k božičnim praznikom. Zato je združenje trgovcev, upoštevajoč željo trgovskih nameščencev sklenilo, da bodo trgovine v nedeljo dne 24. decembra ves dan zaprte, zato pa bodo dne 17. decembra ves dan odprte. Kupujejo običnostno vlijčno naprosamo, da blagovoll gorje razlože upoštevati ter si nakupe oskrbi pred 24. decembrom. Vsa druga razlaga, zakaj bodo trgovine 24. t. m. zaprte, kakor je bilo omenjeno v nekaterih dnevnikih, je popolnoma brez podlage. — Uprava.

Misli, izkustva in nasveti Zdravka Drena,

z 18 duhovitih ilustracij, boste našli v lepi novi Lekaršnici Pratikli 1940, katera se bo kmalu brezplačno dobivala v naših lekarnah. Priporočite se za en izvod pri Vašem lekarnarju.

u— Ruska Matica priredi v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v dvorani Francoskega inštituta literarni večer ob priliki 125-letnice rojstva slavne ruskega pesnika M. Lermontova. Na sporedu: uvodna beseda dr. E. Spektorskega, predavanje dr. N. Preobraženskega in recitacije, ki jih bodo izvajali udeleženci ruskega tečaja pri Ruski Matici in ruska mladina. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske književnosti.

u— Prof. Anice Černejeve predavanje »Življenje in vzgoja« bo drevi ob 20. na ženski gimnaziji na Bleiweisovi cesti. Vstop prost.

u— Češkoslovenska obee v Ljubljani priredi skupno s češko šolo v Ljubljani v petek 8. t. m. ob pol 16 uri v običajnih prostorih Narodnega doma »Miklavčevanje«, združeno z lutkovno predstavo in otroškimi sporedom. Darila za otroke se sprejemajo istotam od 15 ure dalje. V soboto 9. t. m. bo običajni prijateljski članski sestanek v Kazini (I nadstropje) ob 20 uri. V nedeljo 17. t. m. bo priredila češka šola božičnico z obsežnim sporedom. Opazujemo članstvo na vse te prireditve, za božičnico prejme vsak pravčasno posebno vabilo) s tem, da je potrebno, da se v čim večjem številu udeležite klp. —

u— Nov park v Ljubljani. Te dni sta ogledovala zastopnik mestnega gradne ga urada in zastopnik mestne vrtnarje

odlični uvodni pregled moderne bolgarske proze iz večnega perasa skrbnega poznavca južnoslovenske literature, prof. dr. Luigija Salvinija, ki mu dolgujemo hvalno tudi za prevode iz slovenske moderne lirike. Prof. Salviniju je uspelo, da na 26 straneh uvoda prikaže vs razvoj in vso pomenovitost bolgarske prozne literature novejšega časa. Na to so delno v njegovih, delno v prevodih drugih prevajalcev natisnjeni okusno izbrani primeri sodobne lepe proze v Bolgariji. Zastopanih je dvajset pisateljev od Petka Topčorova preko Elina Pelina, Javkova, Rajnova do Karaljeva in Ane Kameneve. Vsa imena, ki predstavljajo kvalitativno višino sodobnega bolgarskega pripovedništva, so krasno zastopana v tem promem cvetoberu. Vsak prevod je opremljen z biografskimi in bibliografskimi podatki. Knjiga bo nedvomno uspešno izvrševala poslanstvo graditve duhovnih mostov med narodi, mostov, ki so nam potrebni, zlasti dandanes.

F. E. Sillanpää. O najnovejšem Nobelovem lavreatu, finskem pisatelju Sillanpääju poročajo »Les Nouvelles Littéraires«: Ko so nedavno skandinavski intelektualci organizirali v operi v Helsinkih veliko manifestacijo duhovne solidarnosti s Finsko, so nastopili odlični danski, švedski in norveški književniki. Na tej manifestaciji bi bil moral zastopati Finsko njen najpomembnejši pisatelj Sillanpää, ki pa je sila boječ človek in ne mara javnih nastopov. Kako prenečeno je bilo občinstvo, ko se je namesto Sillanpää pojavil na odru velik fonograf, naker so nastavili gramofonsko ploščo in v dvorani se je oglašila za to manifestacijo namenjena beseda slavne Sillanpää. Tudi tak govor je bil deležen navdušenega aplavza in nihče ni dvomil, da je bil Sillanpää ta čas skrit v ozadju kakšne lože in še tu si je z roko skrivaj obraz, da ga ne bi ljudje prepoznali...

PAUL MUNI — BETTE DAVIS

 (Warner Bros. film) Režija: W. Dieterle
Tragedija cesarja Maksimilijana in pretrajljiva ljubavna
drama cesarice Šarlotte. — Nabavite vstopnice v predprodaji.

 Radi izredne dolžine filma predstave: ob 16.
19. in 21.15 uri. ZVISA NE CENE!

 Najveselejši in najzabavnejši film popularnega filmskega
junaka MICKEY ROONEY-a

ANDY HARDY NA DIVJEM ZAPADU

Pri tem filmu razdeljujemo nakaznice za brezplačno fotografiranje s samim Mickey Rooneyem.

KINO SLOGA — tel. 27-30.

Danes ob 16., 19. in 21. uri. Nabavite vstopnice v predprodaji!

Danes ob 5. in 8. uri zvečer — jutri ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30 uri KINO PESEM ZLATEGA ZAPADA MOSTE

spodnji del Novega trga med Bregom in Čevjarsko ulico ob Ljubljani. V načrtu je namreč ureditev novega parka kot podaljšek drevedora na Bregu. Cestno nadzorstvo je na tem prostoru dalo presejati in sortirati navožen material, ki je tamkaj ležal dalje časa v velikem kupu. Precejšen del tega so vozniški že odvozili in ga porabili za nasipanje raznih cestnih usedlin in kotanj, drobnejšega pa so natrosili po bližnjih potih in stezah. Spomladaj bodo ob kolikolič ugodnem vremenu presadili sedanja drevesa, izpopolnili ta prostor s še novim drevjem ter postavili v park še klopi za počitka potrebne pešce. Tudi na sosednjem Krakovskem nasipu se zmanjšuje gramoz, napeljan ob vходу na gradski most od preostankov cestnih del pri obnavljanju tramvaja na Starem trgu in po Florjansk. ulici.

u— Nova šolska palača v Ljubljani. S tem naslovom smo pred kratkim objavili opis novega poslopja meščanske šole na Viču, kjer smo poslopje pohvalili, da so bili z opisom prav zadovoljni tudi na magistratu. vendar pa žele, da pojasnimo tudi zadevo, kako je s prostorom, ki sedaj na njem stoji ta krasna šolska palača. prej je bilo na njem sokolsko telovadišče. Sicer članek ne trdi, da bi mestna občina na tem prostoru ne imela pravice zidati nove šole, toda z magistrata nam pojasnjujejo, kaj pravijo pogodbe o tem prostoru. Kupna pogodba pravi v izveščku: »Zadnikar Marija posestnica na Glinah h. št. 7. sedaj Tržička c. h. št. 36... prodaja in izroča... občini Vič, ki kupi in prevzame v svrhu zgradbe nove meščanske šole in naprave javnega trga s tržiščem zemljišče... za dogovorjeno kupnino...«. To kupno pogodbo so 27. julija 1931 poleg prodajalke in kuratorja za občino Vič podpisali tedanji župan Jurij Petrovič, občinski svetovalec Jostp Tribuč in člana občinske uprave Anton Kušar in Martin Bezjak. Nekdanja občina Vič je torej prostor kupila za namen, ki ga je zdaj mestna občina izpolnila. Dne 19. maja 1934. so pa viški župan Petrovič in občinski svetovalec Jostp Tribuč ter občinska odbornika dr. Emil Stare in Pavel Borštnik za občino, starosta mag. ph. Rems, tajnik Danilo Furlan, načelnik Borštnik Bruno in blaginjak Razingar Anton za Sokolsko društvo Vič podpisali dogovor, da občina Vič prepušča... Sokolsko društvo Vič pa vzame v takojšnjo brezplačno uporabo... za sokolsko letno telovadišče... zemljišče, kjer danes stoji nova meščanska šola. § 2. tega dogovora pa pravi: »Uporaba... zemljišča po Sokolskem društvu Vič traja 1.) dotlej, dokler se občina definitivno ne odloči za zidatno meščansko šolo; a § 3. določa: »Če bi nastopil slučaj iz § 2. točka 1.), se Sokolsko društvo Vič obvezuje, da bo zemljišče izpraznilo in izročilo lastniku tako pravočasno, da nameravane gradnje ne bodo zadržane...«. Tudi kar se tega vprašanja tiče je bilo urejeno obojestransko po natančnem dogovoru. Pojasnilo z magistrata nam pravi da pač n'kdo, ki je o tej zadevi poučen, ne more mestni upravi očitati niti najmanjšega slabega namena, temveč bo sam nepoučenim razložiti, da je mestna uprava ravnala korektno in pošteno samo zato, da izpolni te stave, čeprav se tako velike in za prejšnje razmere popolnoma neizpolnjenije želje Včanov v tako veliki meri, da tako mogočnega načrta n'bi mogli pričakovati niti sami Vičani.

u— Ruska Matica priredi v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v dvorani Francoskega inštituta literarni večer ob priliki 125-letnice rojstva slavne ruskega pesnika M. Lermontova. Na sporedu: uvodna beseda dr. E. Spektorskega, predavanje dr. N. Preobraženskega in recitacije, ki jih bodo izvajali udeleženci ruskega tečaja pri Ruski Matici in ruska mladina. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske književnosti.

u— Prof. Anice Černejeve predavanje »Življenje in vzgoja« bo drevi ob 20. na ženski gimnaziji na Bleiweisovi cesti. Vstop prost.

u— Češkoslovenska obee v Ljubljani priredi skupno s češko šolo v Ljubljani v petek 8. t. m. ob pol 16 uri v običajnih prostorih Narodnega doma »Miklavčevanje«, združeno z lutkovno predstavo in otroškimi sporedom. Darila za otroke se sprejemajo istotam od 15 ure dalje. V soboto 9. t. m. bo običajni prijateljski članski sestanek v Kazini (I nadstropje) ob 20 uri. V nedeljo 17. t. m. bo priredila češka šola božičnico z obsežnim sporedom. Opazujemo članstvo na vse te prireditve, za božičnico prejme vsak pravčasno posebno vabilo) s tem, da je potrebno, da se v čim večjem številu udeležite klp. —

u— Nov park v Ljubljani. Te dni sta ogledovala zastopnik mestnega gradne ga urada in zastopnik mestne vrtnarje

Kavarna »TABOR«

 DANES CELO NOČ ODPRTA.
Turk Vlado.

u— Izseljenska akademija. V nedeljo ob pol 11 bo v franciškovski dvorani izseljenska akademija, na kateri bo sodelovala mladina raznih ljubljanskih šol. Slavnostni govor bo imel g. ban, Vstopnina je 2 do 10 dinarjev.

u— Društvo ab-olventov drž. trgovskih šol sporoča svojemu članstvu, da je moralo za 8. t. m. najavljene izlet iz tehničnih razlogov preložiti na nedeljo 10. t. m. Odhod ob istem času kakor javljeno, toda samo ob lepem vremenu. —

u— Prva ljubljanska moška Ciril Metodova podružnica ima svoj občni zbor v ponedeljek dne 18. decembra t. l. ob 18. uri v družbeni pisarni, Beethovnova 2.

u— Izjava Akademskoga kluba monta-nistov glede »Skoka čez kožo«. Skokov odbor Akademskoga kluba monta-nistov v Ljubljani, ki prireja letošnji »Skok čez kožo« in ki ga tvorijo slušatelji rudarskega oddelka tehniške fakultete, čuti dolžnost, da vsej javnosti pojasni na kratko, vendar dovolj jasno, pravi značaj te prireditve, ki je star rudarski običaj, rudarska svečanost, ki nima in sploh ne more imeti nikakršne zveze s tem ali onim naslojem. Tu in tam namreč slišimo razne

promisleke iz nepoučene javnosti, češ da je ta prireditev docela gerruanskega poroka, ki jo prireajo le na nemških rudarskih visokih šolah in da je kot take ne bi smeli posnemati. Odbor ugotavlja: Slušatelji visokih rudarskih šol v Pribramu in Krakovu prireajo »Skok čez kožo« in ga smatrajo kot strogo strokovno rudarsko prireditev, ki nima v svojem bistvu niti najmanjše primese tega ali onega naroda, ki naj bi si lastil prvenstvo v tem starem rudarskem običaju. Naši rudarji si služijo svoj grenik kruh po vsem svetu in pri svojem težkem delu v mračnih zemeljskih globinah, ko jim smrt sledi kot lastna senca, ne poznajo medsebojnega sovraštva, vsi so kot bratje, ljudje in tovariši, vsi jim je sveto. V težkih trenitkih prenašajo vdano in složno vso bol in težino svojega rudarskega poklica in so zato že s značajem svojega dela vzvišeni nad vse mrtvili in trenji, ki danes tako občutno in neusmiljeno uničujejo vsako pametno in znosno sožitje med narodi. Odbor upa, da bo vsak trezno misleči človek s tem uvidel, da je »Skok čez kožo« le naša rudarska prireditev in nič več. Ves čisti občutek je za namenjen izpopolnitvi strokovne knjižnice in predvsem za podporo revnim slušateljem rudarskega oddelka. Nedavno je odbor stopil v stik s slušatelji rudarske visoke šole v Pribramu, ki imajo namen dovršiti svoje študije na naši montanistični in jim je ob tej priliki tudi obljubil, da jim bomo, kolikor bo pač v naših močeh, olajšali bivanje in študij med nami. Srečno!

DANES JE IZšla NOVA ŠTEVILKA »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

u— Pri razširjenju šlagerjevega doma na Zaloški cesti, o katerem smo že na kratko poročali, zadnja dela s pospešeno naglico napredujejo. Tako pravkar obnavljajo razširjeni dohod s ceste strani in polagajo nanj kamnite plošče, ki bodo v vmesnih presledkih zalite z drobnim mešanico. V vestibulu bodo še pred božičem gotovi z zadnjimi deli na tleh. Vsak dan čakajo na dobavo naročenih postelj za bolnike in še manjkajočih potrebščin. Po sedanji dispoziciji utegne biti slovesna otvoritev prenovljenega in razširjenega šlagerjevega doma na Silvestrov dan.

u— »Kurent« poslednji v Senjakob-skem gledališču. Kljub velikemu zanimanju je uprava odra zaradi prevelikega ansambla prisiljena odsvitati to uspešno igro z repertoarja. Vse dosedanje predstave so bile razprodane, zato si kupite vstopnice v naprej. Poslednji večerni predstavi bosta v petek (na praznik) in v soboto ob 20.15. edina popoldanska predstava pa bo v nedeljo ob 15.15.

Plesalci! Ples ni užitek — ako nog in telesa Sanoped. Vrečica 2.— Din.

u— Iz Gradišča nam pišejo: Na hiši št. 14 v Gradišču je montirana plinska svetilka, ki pa se že več tednov ne prižiga. Pod svetliko in poleg hiše je že skoraj dva mesca nakopičen gramoz in razno kamenje, ki že čez dan ovira osebni promet, ki je zlasti v jutrnjih, opoldanskih in večernih urah tod precej živahen. Prav posebno velja to za zvečer, ko je mnogo posantov iz vrst dijaštva in uradništva in se svetilka zelo pogreša. Stanovalci Gradišča prosimo, da se ta nedostatek odstrani.

Zimsko perilo - Karničnik - Nebotičnik

u— Cestni robnik in pločniki. V Gorupovi ulici poleg obrtne srednje šole so pešci že več mesecev pogrešali obnovitve hodnika, ki so ga bili razdrli, ko so nastopili in utrjali to ulico. Te dni so pa položili kamnite plošče, ki so jih zalili z malto, od Askerčeve ulice do Mirja. — Akoravno je Bleiweisova cesta vsa asfaltirana od opece Tržaške ceste do križišča s Celovško, so vendar le na ostalem predelu do Tyrševe ceste, ki služi pač težkemu tovornemu prometu in je vsled tega ta del precej obrabljen in zanemaren, položene le drobne kocke. Večje pozornosti bi bila potrebna oba hodnika, ki sta precej grbasto ob deževnem vremenu pa tudi izredno blatna. Vled tega so na novo uredili hodnik ob novem bloku hiš na Bleiweisovi cesti nasproti železniški Nabavljalni zadrugi. Utrdili so tla z betonom, na katerega so po večini nalili še asfalt. — Na desni strani Stromejereve ulice nasproti gmnazije na Poljanah so uredili hodnik za pešce, ki ga doslej ni bilo.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od četrčka ob 8. zvečer do sobote ob 8. jutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan Abčič, Korytkova 18, telefon št. 36-24, od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka ob 8. jutraj na mestni zdravnik dr. Fran Ciber, Srbska ulica št. 7/1, telefon št. 36-41.